

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DIZAINO KATEDRA

IEVA KAVALIAUSKAITĖ
Dailės (Dizaino) magistrantūros studentė

TRANSFORMUOJAMIEI BALDAMI

Magistro darbas

Darbo vadovas
prof. Giedrius Šiukščius

Šiauliai, 2007

SANTRAUKA

Ieva Kavaliauskaitė
Transformuojami baldai
Magistro darbas

Pasirinkta magistro darbo tema „Transformuojami baldai“ yra aktuali ir savalaikė, nes nefunkcionalių, neracionalių, neskoningų baldų bei interjerų problema vis dar egzistuoja.

Išanalizavus šiuolaikinės daiktinės aplinkos vystimosi, filosofines bei meno teorijas, požiūrį per meno ir mokslo santykio prizmę, meno žaidybiškumo sampratą, baldinės ir interjero įrangos vystimosi tendencijas, asortimentą bei remiantis Funkcionalumo, Konstruktyvumo deklaruojamais kūrimo ir meno suvokimo principais bei ergonominiais dėsniais, buvo suformuota magistro projekto koncepcija, paruoštas teorinis aprašas bei suprojektuota 98 m² bendro pobūdžio interjerui skirta funkcionali, universali, transformuojama baldinė įranga, įgalinanti racionaliai bei išradingai suplanuoti gyvenamąją erdvę.

Projektą sudaro vienuolikos pagrindinių objektų keičiamos tęstinės modifikacijos transformuojamų baldų komplektas individualiai erdvei. Projektas su kiekvieno objekto detaliais brėžiniais, objektų bei jų išdėstymo interjere vizualizacijomis, pristatomas keturiolikoje planšetų. Pateikiami visų objektų erdviniai maketai pasirinktu masteliu M 1 : 10.

Remiantis atlikta teorinių šaltinių analize ir pritaikius ją projekte, buvo padaryta išvada , jog transformuojami baldai įgalina formuoti mobilią, žaidybišką individualią erdvę ir sudaro galimybes pritaikyti ją kintantiems individo poreikiams.

TURINYS

SANTRAUKA.....	2
TURINYS.....	3
1. ĮVADINĖ DALIS.....	5
1.1. Magistro darbo tema.....	5
1.2. Darbo problema.....	5
1.3. Darbo aktualumas.....	6
1.4. Darbo objektas.....	7
1.5. Darbo tikslas.....	7
1.6. Darbo uždaviniai.....	8
1.7. Hipotezė.....	8
1.8. Darbo bazė.....	8
1.8.1. Metodologija.....	8
1.8.2. Metodika.....	9
1.8.3. Strategija.....	10
1.9. Rezultatų naujumas.....	11
1.10. Teorinis darbo reikšmingumas.....	12
1.11. Praktinis darbo reikšmingumas.....	13
2. TEORINIAI MAGISTRO DARBO PROJEKTO PAGRINDAI. PROJEKTO KONCEPCIJA.....	15
2.1. Požiūris per estetinių meno teorijų prizmę.....	17
2.1.1. Formalistinis požiūris.....	18
2.1.2. Utilitaristinis požiūris.....	19
2.2. Antiesencialistinis požiūris.....	20
2.3. Požiūris per meno ir mokslo santykio prizmę.....	21
2.3.1. Menas ir technika.....	21
2.3.2. Menas – profesinė veikla.....	22
2.3.3. Menas ir daiktas.....	22
2.4. Menas, kaip žaidimas (žaidybiškumas mene).....	23
3. TRANSFORMUOJAMOS BALDINĖS ĮRANGOS INDIVIDUALIAM INTERJERUI PROJEKTO ANALIZĖ IR PAGRINDIMAS.....	25
Transformuojamos įrangos objektų analizė:	
3.1. Namų biuro baldai (Keičiamo aukščio darbo stolas. Mobili sienelė – stalielis biuro reikmenims. Keičiamo aukščio stelažas. Mobili spintelė. Mobilus staliukas.).....	27
3.2. Daugiafunkcinė modulių lentynų - pufų sistema.....	28
3.3. Mobili pertvara.....	29
3.4. Modulinė minkštųjų baldų sistema su keičiamo aukščio staliuku.....	29
3.5. Minkštųjų kėdžių sistema „Korys“.....	30
3.6. Kėdės – šezlongas.....	31
3.7. Žurnalinis staliukas.....	31
Daliniai transformuojamos įrangos objektų analizė:	
3.8. Lova su mobiliu staliuku, patalynės dėžė – atrama ir mobiliomis spintelėmis.....	31
3.9. Rūbų spinta su integruota lyginimo lenta.....	32

3.10. Tualetinis staliukas – komoda.....	33
3.11. Lentynų sistema	34
4.IŠVADOS.....	35
5.SIŪLYMAI.....	38
6.DISKUSIJA.....	39
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	40
PRIEDAI.....	41
1 Priedas. Prototipų analizė.....	41
2 Priedas. Idėjų generavimas – eskizai kompiuteriu.....	43
3 Priedas. Projektavimo eigos vizualiniai sprendimų variantai.....	47
4 Priedas. Kambario išplanavimo vizualizacijos.....	48
5 Priedas. Interjero įrangos (baldu) erdviniai maketai.....	50
6 Priedas. Planšetai.....	53

1. ĮVADINĖ DALIS

1.1. Darbo tema

Transformuojama baldinė individualaus interjero įranga, jos universalumo galimybės.

1.2. Darbo problema

Problema – netgi ir šiuolaikinėje baldų pramonėje susiduriame su nepraktiškais, prastos išvaizdos ir kokybės, mažai naudingais baldais, kurių bene vienintelis teigiamas kriterijus yra mažą jų kaina. Tačiau dažnai ja yra maskuojamas prastas projektas, baldo gamybai naudojamos nekokybiškos medžiagos ir jungimai, nuo kurių priklauso baldo trumpaamžiškumas, neatsparumas dėvėjimui, nepatogumas. Savo darbuose aš siekiu parodyti baldo formos, funkcijos, variantiškumo, patogumo, kokybės, ergonomiškumo ir nekomplikuoto techninio išpildymo dermę. Mano darbo problema – suprojektuoti optimaliai atitinkančius pasirinktą darbo temą ir išsikeltą idėją, patrauklaus dizaino, žaismingus, netikėtus, ergonomiškus individualaus bendro pobūdžio interjerui skirtus transformuojamus baldinės įrangos objektus. Išsikeltai problemai spręsti pasitarnautų šiuolaikinių baldinės įrangos transformavimo galimybių bei transformavimo techninės įrangos, transformuojamos baldinės įrangos asortimento, analogų, transformuojamų baldų techninio ir dizaino lygio Lietuvoje ir užsienio šalyse (Vokietijoje, Italijoje) studijos ir analizė, ieškant didesnių šios srities baldinės įrangos universalumo ir transformavimo galimybių. Savo darbu siekiu įrodyti, kad individualių būstų interjerų baldinės įrangos projektuojamo asortimento galimybės toli gražu dar nėra išsemtos. Taip pat noriu pabrėžti transformuojamos baldinės įrangos poveikį daiktinės aplinkos, o tuo pačiu ir erdvės, mobilumui, žaidybiškumui, netikėtumui. Tuo pačiu išanalizuoti šios įrangos universalumo galimybes ir individualių erdvių poreikį universalumui, pritaikomumui. Įrodyti, kad lanksti aplinka gali būti patraukli ne tik savo praktiškumu, funkcionalumu, bet ir estetiškumu. Suprojektuotoje baldinėje įrangoje siekiu maksimaliai suderinti idėjinio, formos(geometrinių griežtų formų ir plastiškų linijų derinio) ir ergonomiškumo bei techninio išpildymo puses. Siekiu pabrėžti šios transformuojamos baldinės įrangos universalumą, pritaikomumą, praktiškumą, variantiškumą, žaismingumą. Jie yra suprojektuoti ne konkrečiai pasirinktai erdvei, o žmogui, jo reikmėms, todėl yra ne tik patrauklūs

savo forma, keičiantys ją, bet taip pat ir praktiškai, turintys po keletą funkcijų ar paskirčių. Savo darbu noriu pastebėti ir pabrėžti, kad egzistuoja nenuginčijamos sąsajos tarp žmogaus asmenybės ir jo aplinkos. Individas aplink save sukuria tokią aplinką, kurioje jis jaučiasi gerai, ir kuri atitinka jo vidines nuotaikas ir poreikius, todėl kai kurie šios baldinės įrangos objektų moduliai yra unifikuoti ir pritaikyti vartotojui, kuris gali pasirinkti norimą, reikalingą jų kiekį ir kurti skirtingas išdėstymo variacijas interjere, kurių, priklausomai nuo pasirinktos komplektacijos, gali būti labai daug ir įvairių.

Kadangi gyvenimo tempas įgauna vis didesnę pagreitį šiame globalėjančiame pasaulyje, šiuolaikinis baldas turi visapusiškai atitikti šiuolaikinės, veržlios, spalvingos asmenybės poreikius.

1.3. Darbo aktualumas

Visų pirma norėčiau pabrėžti, kad šio darbo tema yra aktuali ir artima man pačiai. Projektuojamų objektų transformacija, kitimas, idėjinis naujumas, netikėtumas, bet kartu ir logiškumas, ergonomiškumas bei įvairių savybių suderinimas, t.y. kompleksiskumas, man atrodo patrauklus. Mane visada domino nestandartiniai daiktinės aplinkos ir interjero projektavimo ir įrengimo būdai. Visų antra, transformuojamų baldų vystimosi poreikis aktualus būtent šiuo metu - vis spartėjantis gyvenimo tempas, besivystančios modernios technologijos ir konkurencija įtakoja baldinės įrangos plėtotę ir jos būtinumą bei naujumo paieškas, kad sukurti optimalią pasiūlą potencialiam vartotojui. Transformuojami baldai, baldinės įrangos sistemos, dėl savo universalumo imamos vis plačiau taikyti tiek individualiuose, tiek visuomeniniuose interjeruose. Jie pakeičia iki šiol naudotus įprastus siauros paskirties baldus, kurie daugeliu parametru nebeįstengia lygintis su universalesniais transformuojamais baldais. Akivaizdu, kad baldinės įrangos perspektyvinė vystimosi kryptis yra vis didesnio universalumo link. Išstudijavus įvairių šalių autorių literatūrą ir jų darbus interjero dizaino srityje, galima teigti, jog yra nuveikta išties nemažai, atrasta daug naujų medžiagų, įvairių baldų transformavimo galimybių, kurias nulemia transformavimo mechanizmų asortimentas, modulingumas ir kt., tačiau drįsčiau daryti prielaidą, kad šios perspektyvios ir aktualios baldų vystimosi srities galimybės toli gražu nėra išsemtos. Paskata ir impulsu toliau plėtotis šiai sričiai yra vis didėjantys universalesnės baldinės įrangos poreikiai ir techninis progresas baldų gamybos pramonėje ir naujos medžiagos. Kita vertus akivaizdu jog dažnai technologinis progresas pralenkia jų panaudojimo tempus baldų pramonėje, ir netgi poreikiai tokio pobūdžio įrangai auga sparčiau negu vyksta baldų transformavimo galimybių plėtra(Dempsey,

2004). Juolab, kad XXI a. daiktinės aplinkos dizaino tendencijos orientuojasi į vartotoją, t.y. į individualybę, kuri ne pati turi taikytis prie aplinkos, bet aplinką pritaikyti prie savęs, prie savo pageidavimų ar nuotaikos, įrengiant erdvę taip, kad be didelių pastangų, dėka transformuojamos mobilios baldinės įrangos, žmogus jaustų komfortą - tiek estetinį, dvasinį (jis erdvės šeimininkas), tiek materialųjį (Katalynas, 2003). Mūsų visuomenėje daugelyje gyvenimo aspektų (darbe, visuomeniniuose renginiuose ir net namuose), priklausomai nuo aplinkybių, žmogus yra priverstas nuolat prisitaikyti. Tai ilgainiui gali sukelti dvasinį diskomfortą, todėl žmogus turi turėti pasirinkimo galimybę sukurti „oazę“ savo namuose, kur ne individas taikytųsi prie daiktinės aplinkos, bet daiktinė aplinka tarnautų individo poreikiams. Taigi, kintantys poreikiai tampa esminiu pokyčių varikliu, o naujos besivystančios technologijos sudaro sąlygas tiems pokyčiams įgyvendinti. XXI amžiaus žmogus – tai lanksti, imli naujovėms, vis didesnio komforto iš supančios jį daiktinės aplinkos reikalaujanti individualybė. Baldui keliami vis didesni estetiški, kokybiniai, praktiniai - funkciniai reikalavimai. Vis dažniau įsigijami baldai, kurie tenkina daugelį poreikių, yra šiuolaikiški, todėl transformacijos tema yra itin aktuali. Be to nemažiau aktualus yra ir estetiškos erdvės poreikis. Norint tokią erdvę sukurti ir optimaliai išnaudoti plotą, šiuolaikinis dizainas remiasi racionalumo, funkcionalumo ir kokybiškumo principais. Iškeliamas dvasinių poreikių patenkinimo idėjos ryšys su mus supančia aplinka. Harmoninga asmenybė – harmoninga aplinka! Ir atvirkščiai. (Katalynas, 2003).

1.4. Darbo objektas

Transformuojamos baldinės įrangos, bendro pobūdžio individualiam interjerui, projektas.

1.5. Darbo tikslas

Remiantis šiuolaikinių interjerų, modernios baldinės įrangos gamyboje naudojamų medžiagų bei technologijų tyrimais, suprojektuoti individualaus interjero transformuojamos baldinės įrangos komplektą, jo objektus pritaikius, sukurti mobilų, universalų, daugiafunkcinį bendro pobūdžio interjerą, darbo vizualizaciją pateikti keturiolikoje projektinių planšetų, paruošti darbo maketus ir parengti teorinę (konceptualiąją) darbo dalį .

1.6. Darbo uždaviniai

1. Išanalizuoti baldinės ir interjero įrangos vystimosi tendencijas, asortimentą.
2. Išanalizuoti egzistuojančius transformuojamos baldinės įrangos analogus, baldų transformavimo galimybių, būdų bei panaudojamų medžiagų įvairovę.
3. Remiantis analizės rezultatais ir išvadomis, suprojektuoti individualaus bendro pobūdžio interjero transformuojamos baldinės įrangos komplektą ir jį pritaikius, sukurti mobilų, daugiafunkcinį interjerą.
4. Parengti vizualinę darbo dalį: a) 14 projektinių planšetų,
b) erdviniai darbo maketai
M 1: 10.
5. Suformuoti darbo koncepciją, paremtą socialiniais, filosofiniais, ergonominiais ir estetiniais principais.

1.7. Hipotezė

Transformuojami baldai įgalina formuoti šiuolaikinę, mobilią, žaidybišką individualią erdvę ir sudaro galimybes lengviau ją pritaikyti prie besikeičiančių individo poreikių.

1.8. Darbo bazė

1.8.1. Metodologija

Estetinės teorijos, dar kitaip vadinamos funkcinėmis teorijomis, kurios pateikia meno objektų paskirties ir daugialypės funkcijos eksplikacijas. Jų meno kūrinio apibrėžimas yra toks – tai žmogaus veiklos produktas, kurių specialioji funkcija teikti estetinį patyrimą. O būtent remiuosi **Formalistine** – esminiu meno ypatumu laikančia kūriniių formos ypatingumą ir **Utilitaristine** – nukreipta į meno naudingumą, meno teorijomis (Katalynas, 2003).

Funkcionalizmas – (angl. functionalism, functional). Modernios, šiuolaikinės architektūros, dizaino ir dailės meno kryptis, kurios esminis bruožas – funkcinis tikslingumas. Funkcionalumas – tai vienas iš pagrindinių dizaino kūriniių vertinimo kriterijų.

Konstruktivizmas – tai XX a. I pusės meno kryptis, kuriai būdingas technologijų išaukštinimas, funkcionalumas, racionalumas, būdingos formų naujumo paieškos.

Haitekas – tai XX a. II pusės architektūros ir dizaino kryptis, akcentuojanti technines naujoves bei erdvės ir formos estetiškumą.

Tektonika – architektūros arba dailės kūrinio konstrukcinės sandaros, meninių priemonių darna; visumos ir elementų santykis.

Kinetizmas (gr. kinetos – judrus, judantis), kinetinis – susijęs su judėjimu – tai XX a. modernistinės dailės kryptis, kinetizmo kūriniai – judančios konstrukcijos (Tarptautinių žodžių žodynas, 245 p.).

Modernas – (pranc. moderne – naujas, šiuolaikinis), XIX a. pab. – XX a. pr. Europos šalių ir JAV architektūros ir dailės stilius; būdinga dinamiškumas, stilizuotas dekoratyvumas, asimetrija, manieringumas.

Ergonomika (ergon + gr. nomos – dėsnis) – tai mokslas, tiriantis žmogaus psichofiziologines galimybes, ribas ir ypatumus darbo procese; remiantis ergonomikos išvadomis, kuriamos optimalios darbo sąlygos, didinančios darbo našumą, saugumą, tausojančios žmogaus sveikatą (Tarptautinių žodžių žodynas, 1985).

Ergonomika remiasi žmogaus fiziologijos ir psichologijos duomenimis ir nustato kai kuriuos projektuojamų objektų struktūrinius reikalavimus (Šiukščius, 2005, 169).

1.8.2. Metodika

Teorinės magistro darbo dalies parengimui naudojama metodika: mokslinių, filosofinių, meninių literatūros ir internetinių šaltinių paieška, informacijos nagrinėjimas, analizavimas, surinktos medžiagos vertinimas, apžvalga, interpretacija, citavimas, aiškinimas, lyginimas, analizė. Teorinė dalis atspausdinama ant baltų A4 formato 80 g/m² spausdinimo lapų. Naudojama MicrosoftWORD 2003 kompiuterinė programa.

Magistro darbo kūrybinės dalies, projekto atlikimui naudojama metodika: pirminis eskizavimas, eskizų atranka, kompiuterinis projektavimas AutoCAD, grafinis projektavimas Corel DRAW 9 - 11, komponavimas, maketavimas, planšečių darymas.

Vizualioji darbo dalis atliekama: Corel DRAW 9 - 11, Corel PHOTO PAINT, AutoCAD, 3ds Max 3 - 5 kompiuterinėmis programomis. Naudojamas RGB spalvinis modelis. Maketai gaminami iš 2 mm PVC putų plastiko, PVC strypelių, 3 mm skersmens akrilo vamzdelių, organinio 1,5 mm storio stiklo, medžio. Pastarieji nupurškiami baltais aerosoliniais dažais. Naudojami klėjai plastikui „Super Atac“, „Cosmofen CA 12“. Pagrindas maketams eksponuoti –

balta 12 mm MDF plokštė laminuotais kraštais. Kietam grafinio projekto pagrindui naudojami lygaus paviršiaus 700 x 1000mm 3 mm storio PVC putų plastiko planšetai. Grafiniai projektai atspausdinami ant blizgaus paviršiaus popieriaus spaudai ir priklijuojami dvipuse lipnia plėvele ant 3 mm PVC putų plastiko plokščių.

1.8.3. Strategija

I semestras – a) informacijos rinkimas (mokslinių, filosofinių, meninių (dizaino), literatūros bei internetinių šaltinių nagrinėjimas),

b) darbo temos, problemos suformulavimas,

d) darbo tikslų bei uždavinių nustatymas,

e) darbo koncepcijos suformavimas,

f) priešprojektinė analizė (panašios problemos sprendimo būdų, prototipų analizė bei rezultatų vertinimas),

b) eskizavimas, originalių sprendimų paieškos.

II semestras - a) eskizavimas, tolimesnės paieškos,

b) kūrybinis darbas, projektavimas,

c) projekto darbinių maketų bei planšetų darymas,

d) teorinės darbo dalies rengimas.

III semestras - a) projekto išpildymas:

- grafinė projekto dalis(planšetų maketavimas),

- projekto erdvinis maketas pasirinktu masteliu,

b) teorinės darbo dalies koregavimas ir parengimas,

c) pasiruošimas galutiniam pristatymui ir magistro darbo gynimui.

1.9. Rezultatų naujumas

Magistro darbo rezultatas – šiuolaikiškos, transformuojamos baldinės įrangos individualiai bendro pobūdžio erdvei projektas:

- suprojektuoti interjero objektai pasižymi pilnu ar daliniu transformatyvumu, žaismingumu modulingumu, unifikacija, griežtų geometrinių ir plastiškų formų derinimu, šiltų spalvų bei atitinkamų medžiagų harmoningu deriniu, formų konstruktyvumu bei išraiškinga tektonika, savita stilistika.
- transformuojama interjero įranga pasižymi tikslingumu, funkcionalumu, universalumu, mobilumu, variantiškumu, ergonomiškumu, pritaikomumu, patikimumu.

Tokios šiuolaikinio gaminio savybės ir kriterijai šiuo metu yra reikalingi ir aktualūs.

Projekte dėmesys koncentruojamas į baldinės įrangos objektus, o ne į erdvę, kurioje jie komponuojami. Apibrėžiama tik erdvės paskirtis, nustatytos trys pagrindinės funkcinės zonos.

Savita interjero objektų formų stilistika, modulingumas, transformatyvumas, medžiagų bei spalvų dermė jungia komplektą bendra stilistika. Didžioji dalis objektų yra sudaryti iš modulių unifikuotų arba skirtingų modulių, nuo kurių skaičiaus priklauso objektų išdėstymo interjere variantiškumas. Modulingumo dėka, komplektacija gali būti keičiama ir parenkama pagal individualius būsto parametrus ir asmens pageidavimus. Darbų kolekcija pasižymi netikėtu, novatorišku dizainu, žaidybiškomis formomis, pritaikomumu ir universalumu. Šiuolaikinės erdvės ir formos samprata sujungiama su lanksčiomis, naujomis technologijomis.

Transformuojamas individualios erdvės baldinės įrangos komplektas yra šiuolaikiškas, pasižymi variantiškumu ir savita stilistika. Yra konceptualus ir savalaikis šiuolaikinių būstų interjerų įrengimo sprendimo būdas, kadangi baldų gamyboje dažnai vis dar pasitaiko prastos kokybės ir dizaino, nepatvarių, gremėzdiškų ir nefunkcionalių atvežamų ir vietinės gamybos baldų, kurie vis dar užima nemažą Lietuvos baldų rinkos dalį. O kiek naujesnio sprendimo ir įmantresnio dizaino baldai yra neįkandami eiliniam vartotojui. Modulingumas ir transformacija, be labai sudėtingų transformavimo mechanizmų, atpigina gamybą, tačiau išlaiko žaidybiškumą ir transformacijos netikėtumą. Todėl poskyrio pradžioje išvardintos interjero įrangos objektų savybės yra ypatingai reikalingos ir aktualios šiandienai. Taipogi šis magistro darbas išsiskiria savo koncepcija ir visuomenėje egzistuojančios suvienodėjimo, monotoniškumo problemos sprendimu

ir idėjos įprasminimu. Tikėtina, kad šis projektas padėtų spręsti vyraujančių nuobodžių, nepatrauklių ir nefunkcionalių „lietuviškų interjerų“ problemą.

Pasirinkta tema nauja savo požiūriu į baldą: žvelgiama per baldo ir erdvės santykio prizmę. Transformuodamasis baldas keičia ne vien tik savo formą, t.y. kinta ne vien tik savęs atžvilgiu, bet kartu ir keičia, formuoja erdvės tūrį, kurioje randasi. Šiandien projektuojamų ir gaminamų transformuojamų baldų asortimentas vis didėja, tačiau kuriami yra pavieniai modeliai. Mano projektuojama baldų kolekcija yra nauja tuo, kad pateikiamas pilnas ir išsamus individualiai bendro pobūdžio erdvei skirtas transformuojamų baldų komplektas su visa papildoma baldine įranga, kurie suskirsto konkrečią erdvę darbo, miego - poilsio, relaksacine - žaidimo zonomis. Transformacija vyksta transformavimo, tvirtinimo mechanizmų, baldų modulingumo ir formų išradingumo dėka.

Šiuolaikinėje visuomenėje individo poreikių įvairialypiškumas auga, tačiau nedidėja įrangos pasirinkimo ir sprendimų įvairovė, o kartu bręsta erdvės universalumo, funkcionalumo, žaidybiškumo, pritaikomumo problema. Šiai problemai bandyti spręsti yra skirtas mano magistro darbo projektas. Tuo pačiu yra įprasminama ir darbo koncepcija – harmoninga aplinka, harmoninga asmenybė (ir atvirkščiai). Daiktinė aplinka kuriama tokia, kad individui nebereikia įdėti pastangų ir laiko prie jos prisitaikant, ji žaisminga, laisva, lanksti ir neproblematiška. O medžiagų bei formų dermė suteikia darbui žaismingos nuotaikos, netikėtumo ir stilingo nuosaikumo. Magistro darbe (komplekto projektavime) pagrindinis dėmesys skiriamas baldo atliekamai funkcijai, formai, po to medžiagų parinkimui. Iškeliami formos ir funkcijos dermės vienovė. Šia kolekcija norima parodyti ne tik stilingumo bei formų žaismo, bet ir daugiafunkciškumo dermę, pritaikant ją kintantiems asmenybės poreikiams tenkinti. Ta pati erdvė, priklausomai nuo pageidavimo gali būti skirta darbui, pritaikoma meditacijai, poilsiui, triukšmingam muzikos vakarėliui ir pan. Arba vienu metu spręsti keletos poreikių problemą.

1.10. Teorinis darbo reikšmingumas

Magistro darbo transformuojamo individualaus interjero įrangos komplekto projektas pasižymi savita stilistika (plastiškų bei griežtų geometrinių formų derinimas), akcentuojamas universalumas, funkcionalumas, variantiškumas, erdvės transformatyvumas, taigi ir koncepcija yra nauja. O atliekant sukurtų interjero objektų, komplekto ir erdvės santykio analizę, galima gauti naujų teorinių žinių. Gauti rezultatai papildo teorinę bazę, kuri analizuoja interjero dizaino santykį

ir dermę su įvairiomis meno srovėmis ir šakomis. Rezultatai pakartotinai papildė ir įrodo filosofinių meno teorijų, meno krypčių, interjero dizaino teorijos ir istorijos bei technologinių žinių sintezės svarbą, kuriant ir projektuojant šiuolaikiškus, pasiteisinančius interjero dizaino objektus. Be to ji papildė minties, apie daiktinės aplinkos formavimą, supratimą – daiktai egzistuoja santykyje su aplinka, erdve, kitais daiktais ir žmogumi, todėl ryšiai tarp jų turi būti lankstūs. Erdvė ir baldinė transformuojama įranga yra suvokiama kaip viena visuma, o individas – tos visumos šeimininkas. Magistro darbo tyrimai ir kūrybiniai ieškojimai praplečia tradicinę erdvės ir baldų suvokimą bei pasitarinaus žmogui, jo patrauklios, universalios erdvės formavimui. Baldas - kaip daiktas, akcentas, baldas – kaip žaidimas, baldas – kaip reikmė. Ašis yra žmogus ir jo poreikiai, harmoningoje, neperkrautoje aplinkoje formuojasi harmoninga, lanksti asmenybė.

1.11. Praktinis darbo reikšmingumas

Magistro darbo projektas gali būti taikomas praktinėje veikloje. Naujam suvokimui prikeliamas daugiafunkcinės erdvės supratimas. Šis magistro darbo transformuojamos baldinės įrangos projektas, pagal turimus brėžinius, specifikacijas ir vizualizacijas, gali būti sėkmingai pritaikytas gamybai. Šio magistro darbo rezultatai gali prisidėti prie konkrečių praktinių problemų sprendimo. Transformuojami baldai išspręstų daugelį individo ir šiuolaikinės individualios erdvės pritaikymo ir įrengimo problemų. Jie įgalintų sukurti universalią, lanksčią, žaidybišką erdvę, skirtą pritaikyti skirtingiems poreikiams tenkinti. Tokiu būdu yra sprendžiama erdvės taupymo ir optimalaus jos išnaudojimo problema. Be to baldai atitinka antropometrinius ir ergonominius reikalavimus. Jie yra ne tik daugiafunkciniai, bet ir patogūs bei saugūs, o medžiagų savybių ir technologinės žinios bei funkcionalumu ir konstruktyvumu pasižyminti stilistika, apjungia bei vienija šį darbą. Komplektas yra ne tik išspręstas funkcionaliai, bet pasižymi medžiagų, formų bei spalvų estetika. Atskiri komplekto objektai yra ne tik funkcionalūs, bet išskirtiniai bei puošiantys interjerą. Dėl savo variantiškumo ir funkcionalumo jie padeda kurti daugiafunkcinį interjerą, pritaikytą įvairiai veiklai: darbui, poilsiui, pramogavimui, žaidimui, svečių priėmimui, miegui ir kt.

Suprojektuoti interjero baldinės įrangos objektai, be savo funkcinių ypatybių, gali būti ir stilingi kambario akcentai. Projektuodama šį komplektą aš suformavau savitą funkcionalumą ir formų originalumą derinantį stilių.

Šio projekto rengimo metu buvo gilinamos dalyko teorinės žinios, formuojami tolesni darbo(projektavimo) įgūdžiai, lavinamas meninis skonis. Tikiuosi, kad mano projektas pasitarinaus,

lavinant stebėtojų supratimą bei skonį, sužadins teigiamas emocijas bei patirtį, o galbūt inspiruos naujų kūrybinių minčių ar idėjų stebėtojui.

Ši transformuojamos baldinės įrangos tema toli gražu dar nėra išsemta. Tolimesnė jos plėtotė galėtų būti baldinės įrangos, skirtos individualaus interjero kitos paskirties patalpoms projektavimas, išlaikant tą pačią koncepciją bei stilistiką bei transformuojamos baldinės įrangos visuomeniniams bei specialios paskirties interjerams projektavimas.

Mano paruoštas projektas gali būti papildomas ne tik daugiau skirtingų įvairios paskirties objektų, bet gali būti pateikiami suprojektuoti baldų kiti alternatyvūs variantai ar tobulinami jau esantys. Galbūt papildomi sudėtingesne ir įvairesne transformavimosi būdų įvairove, kai kuriuose objektuose suderinti daugiau netikėtų funkcinių sprendimų ar tobulinti formų stilistiką.

2.TEORINIAI MAGISTRO DARBO PROJEKTO PAGRINDAI. PROJEKTO KONCEPCIJA

Daiktinis pasaulis yra be galo įvairus, o daiktinės aplinkos ryšiai yra painūs, kadangi daug įvairių daiktų rūšių ir grupių sąveikauja tarpusavyje. Tai ne tik erdvės, kuriose gyvename, mokomės, dirbame, bet ir jose esantys įvairūs daiktai, technika. Žmonės betarpiškai sąveikauja su daiktine aplinka, todėl ji žmogų vienaip ar kitaip veikia. Žmonės vertindami daiktinę aplinką, taiko jai skirtingus prioritetus, todėl atskiri individai tuos pačius daiktus vertina nevienodai. Gali būti labiau vertinama daiktų estetinė, ekologinė, naudingoji, praktiškoji pusė – patvarumas, patogumas, funkcionalumas. Vienokios ar kitokios esminės savybės apsprendžia pagrindinę daikto paskirtį. Daiktinės aplinkos vertinimui didelę įtaką turi vyraujančios mados ir dizaino tendencijos, kurių kitimo pagreitis paskutiniu metu yra itin suintensyvėjęs. Vis daugiau žmonių daiktinę aplinką vertina ne pagal jų praktiškas savybes, bet pagal daikto madingumą, šiuolaikiškumą arba pagal panaudotas naujausias technologijas ir medžiagas. Keičiantis laikams formavosi kitokie žmonių poreikiai ir kito vertybių skalė, vyko techninė ir technologinė “revoliucija”, kuri tebesitęsia ir dabar (Lucie – Smith, 1996).

Formuojantis daiktinei aplinkai, kiekvienas atskiras daiktas, baldas dažniausiai savyje talpino tik po vieną funkciją. Pvz. suoliukas pasilipti, buvo skirtas pasiekti daiktus, kurių nepasiekiamo, poilsio kėdė buvo skirta skaitymui ar rankdarbiams siuvinėti, o arbatinis staliukas – arbatai ar kavai gerti ir pan. Tokie baldai dažniausiai be savo tiesioginės paskirties, dar atlikdavo puošybinę paskirtį, nes būdavo labai dekoratyvūs. Taigi pagrindinė tokių daiktų, baldų paskirtis buvo estetinė, puošybinė. Puošnus interjeras, atspindėdavo ir pastato eksterjerą. Jau viduramžių laikais buvo pastebėti bandymai atskiriems baldams suteikti keletą funkcijų, tačiau tuomet tai nebuvo taip aktualu, kaip šiais laikais. Žinoma didelę įtaką daikto daugiafunkciškumui turėjo vis sparčiau besivystančios technologijos, sukuriamos naujos medžiagos, ir besikeičiantys, tiksliau besiplečiantys žmonių poreikiai, augančios finansinės galimybės, o svarbiausia tobulėjantis pats žmogus.

Dideli pramoniniu būdu gaminamų daiktų ir būstų statymo tempai, iškelia nemažą, daiktų ir gyvenamosios erdvės tarpusavio santykio, problemą, siekiant harmoningos daiktinės aplinkos vienovės ir estetiškai pilnaverčio interjero. Kiekvienas žmogus turi savo materialinius poreikius, tačiau pirmą vietą vis dėlto užima dvasinių poreikių patenkinimas – daiktų reikia tik tiek, kiek jie yra būtini mūsų gyvenimiškai veiklai aprūpinti. O baldas, kaip vienas iš daiktinės aplinkos

elementų, turi būti kaip galima geriau pritaikytas prie įvairialypių gyvenimiškos veiklos procesų., vykstančių gyvenamoje erdvėje. Kad baldas optimaliai tenkintų, jis turi būti daugiafunkcinis. Jeigu kiekvienas baldas savyje talpintų tik po vieną funkciją ar paskirtį, jų susikauptų labai daug, nes kiekvienam žmogaus poreikiui būtų reikalingas vis kitas monofunkcinis daiktas. Gyvenamoji erdvė taptų ankšta, o žmogų supantys daiktai nebetenkintų žmogaus poreikių, bet pradėtų jam trukdyti. Geriausiai visapusiškus žmogaus poreikius atitiktų transformuojami baldai.

Šiuo savo darbu siekiu įrodyti transformuojamos baldinės įrangos poveikį daiktinės aplinkos, o tuo pačiu ir erdvės, mobilumui, žaidybiškumui ir netikėtumui, pabrėžiant individo ir erdvės tarpusavio santykį ir tapatumą. Tuo pačiu išanalizuoti šios įrangos universalumo galimybes ir individualių erdvių poreikį universalumui, pritaikomumui. Įrodyti, kad lanksti aplinka gali būti patraukli ne tik savo praktiškumu, bet ir estetiškumu. Kokia erdvė yra estetiška? Estetiškos erdvės poreikis yra itin aktualus. Norint tokią erdvę sukurti ir optimaliai išnaudoti plotą, šiuolaikinis dizainas remiasi šiuolaikiškų, netikėtų formų, racionalumo, funkcionalumo ir kokybiškumo principais. Iškeliamas dvasinių poreikių patenkinimo idėjos ryšys su mus supančia aplinka. Harmoninga asmenybė – harmoninga aplinka!(Katalynas, 2003).

Transformuojami baldai, baldinės įrangos sistemos, dėl savo universalumo vis plačiau imamos taikyti tiek individualiuose, tiek visuomeniniuose interjeruose. Jie pakeičia iki šiol naudotus įprastus siauros paskirties baldus, kurie daugeliu parametru nebeįstengia lygintis su universalesniais transformuojamais baldais. Tokie baldai yra patrauklūs ne tik savo transformacijos, kompaktiškumo, pritaikomumo, netikėtumo, žaidybiškumo ir kitų galimybių, jie keičia ne tik savo formą ir funkciją, bet kartu ir transformuoja erdvę, kuri juos supa. Todėl visiškai pagrįstai nuo sąvokų „universalūs baldai“ ar „daugiafunkciniai baldai“ galima pereiti prie sąvokos „universalios ar daugiafunkcinės erdvės“, arba šias sąvokas net sutapatinti.

Paskata ir impulsu toliau plėtotis šiai transformuojamos interjero įrangos sričiai yra vis didėjantys universalesnės baldinės įrangos poreikiai ir techninis progresas baldų gamybos pramonėje, naujos medžiagos. Kita vertus akivaizdu jog dažnai technologinis progresas pralenkia jo panaudojimo tempus baldų pramonėje, ir netgi poreikiai tokio pobūdžio įrangai auga sparčiau negu vyksta baldų transformavimo galimybių plėtra. Tuo labiau, kad XXI a. daiktinės aplinkos dizaino tendencijos orientuojasi į vartotoją, t.y. į individualybę, kuri, ne pati turi taikytis prie aplinkos, bet aplinką pritaikyti prie savęs, prie savo poreikių ar nuotaikos, įrengiant erdvę taip, kad be didelių pastangų žmogus susikurtų komfortišką aplinką ir jautų pasitenkinimą - tiek dvasinį (jis erdvės šeimininkas), tiek materialųjį(prigimtinių ir dirbtinių poreikių patenkinimas), tiek estetinį.

2.1. Požiūris per estetinių meno teorijų prizmę

Tam, kad teisingai būtų suprantamos sąvokos, iš pradžių reiktų aptarti, kas yra meno kūrinys ir ką galime juo vadinti? Kokios gali būti meno objekto funkcijos? (lot. *functio* – atlikimas, veikla). Suprantama, kad meno kūrinio galima vadinti meno objektą – žmogaus veiklos produktą, nepaisant to ar jis yra apčiuopiamas, materialus – pavyzdžiui transformuojami baldai, ar ne – pavyzdžiui muzika. Estetinės meno teorijos sprendžia meno definicijos problemą ir analizuoja meno objekto atliekamų funkcijų įvairovę. Toliau meno objekto ir meno kūrinio sąvokos naudojamos paraleliai, šiuo atveju jos apima pagrindinį interjero sudėtinį komponentą – baldinę įrangą, o tiksliau transformuojamų baldų ypatybes. Kaip žinia estetinės meno teorijos, dar kitaip yra vadinamos funkcinėmis teorijomis, kurių pagrindinė atrama yra meno, meno objekto paskirtis. Estetinės meno teorijos netgi teigia, kad „meno kūriniai yra artefaktai, sukurti tam tikrai numatomi paskirčiai, funkcijai“ (Katalynas, 2003, 200). Gali pasirodyti maištinga idėja, kad pats meno kūrėjas pirmenybę teikia subjektyviam funkcijų numatymui. Tačiau tai priklauso nuo meno objekto (kūrinio) priklausymo vienai ar kitai meno sričiai. Apibūdinant baldą, kad ir kaip tiksliai mes apibūdintume jo savybes: spalvą, medžiagas, struktūrą, tokie apibrėžimai tikslios informacijos nesuteiktų. Išplaukia išvada – daiktui reikalingas ne fizinis aprašas, o jo reikšmė žmogui, visuomenei, kaip kultūros reiškinių. Tokio apibrėžimo esmė yra vadinamoji specialioji paskirtis. O būtent šioje interjero įrangos projektavimo srityje, paskirties, t.y. atliekamos funkcijos numatymas yra neginčijamai privalomas. Tokią paskirtį galima vadinti intencine paskirtimi. Tačiau šis prognozavimas turi ne vien „sausą“ apskaičiavimą, bet ir tikslingo objekto kūrimo žavesio. O gebėjimą taikliai, profesionaliai prognozuoti (numatyti) kuriant (projektuojant), jau pavadinčiau menu. Teiginį, kad „paskirtis“, „funkcija“ yra pamatinis meno objekto definicijos modelio komponentas tvirtina ir M. Beardsley teiginys: „Kad galėtume suprasti kurios nors visuomenės menines veiklas ar meno kūrinius, yra svarbu teisingai spręsti apie intencijas[...]“ (Beardsley, 1983, 23).

Kitas meno objekto, baldo, paskirties supratimo aspektas – estetinė meno funkcija, kuri taip pat gali būti suprantama įvairialypiai. Paskirtis, funkcija sąlygoja tam tikrą vartojimą. Iš to išplaukia, kad aptariant „paskirtį“, kaip esminį elementą, aptariamas ir numatomas meno kūrinių vartojimas (Katalynas, 2003). Tačiau estetinė meno objekto funkcija būtų ne tiesioginis jo naudojimas, o estetinis stebėjimas, estetinis patyrimas ir vertinimas, pvz. baldo formos estetika, atliekamos funkcijos (judesio ar formos transformavimosi) estetika. Antra vertus, meno objekto

estetinė funkcija yra nebūtina jo, kaip meno kūrinio sąlyga, tačiau tokios meno šakos, kaip daiktinės aplinkos dizaino, reikalavimas – vizualus ir funkcionalus sąskambis. Kitaip tariant, kitose meno srityse numatoma specialioji paskirtis yra nebūtina meno kūrinių sąlyga.

2.1.1. Formalistinis požiūris

Nors estetiškos meno teorijos yra kitokios negu formalistinės (pagal funkcines – objektines definicijas), tačiau šios taip pat yra funkcinės teorijos. Formalistinės meno teorijos išsiskiria savo radikaliu požiūriu, kad meno specifiškumas yra susijęs tik su meno kūrinių formos ypatingumu ir jos sukeliama emocijomis. Šios teorijos yra neabejotinai vienusiškios, nes atsiriboja nuo meno kūrinio turinio ypatingumo ir jo poveikio, išaukština estetinę funkciją (Katalynas, 2003). Galima būtų diskutuoti, kam turėtume teikti pirmumą: daikto funkcijai ar formai? Neabejotinai pirmasis sąlytis su meno objektu, daiktu yra vizualinis: pirmiausia mes suvokiame jo formą. Priklausomai, ar ji mums patraukli, pradėdame detaliau tyrinėti jos struktūrą, dar vėliau - spalvas ir medžiagiškumą. Tačiau pirmasis įspūdis yra meno objekto formos poveikis. Transformuojamų baldų projektavimas visų pirma remiasi į daikto tikslingumą, jo atliekamą funkciją. Šias savybes mes „pajuntame“ kontaktuodami su daiktu: jį liūdami, transformuodami, pajusdami daikto kitas savybes, kaip patogumą, jaukumą. Tačiau jei būtų neskiriama pakankamai dėmesio formai, toks daiktas mums pasirodytų nepatrauklus, mes nepatirtume pirminio vizualinio estetinio pasitenkinimo. Tačiau taip pat neginčytina, kad kiekvienas subjektas (vartotojas ar stebėtojas) išskiria savo prioritetus, kuriais vadovaujantis teikia pirmenybę vienoms ar kitokioms daikto savybėms ir dėlto išsirenka vienokį ar kitokį daiktą. Manychiau neišvengiama išvada – tai daikto formos ir funkcijos dermė, kuri harmoningai papildo viena kitą. Žinoma yra meno objektų, kuriuos pilnai būtų galima pagrįsti formalistinėmis meno teorijomis. Tai būtų išskirtinai tik estetinę funkciją atliekantys daiktai, pavyzdžiui mokyklos kiemą puošianti abstrakti skulptūra, tapybos darbas, kuriuo nieko nenorima pasakyti, tuomet toks meno kūrinys veikia stebėtoją tik savo forma, nes neatlieka jokios realios funkcijos, nevaizduoja konkretaus objekto ar subjekto, taigi neturi savo istorijos, t.y. turinio. O jeigu ir turi, tai turinys geriausiu atveju suvokiamas, kaip formų kūrimo priemonė, o menas - tik kaip estetinė vertybė. Formalistinės meno teorijos šalininkų teigimu – forma aiškina meno specifiką (Katalynas, 2003). Aš nesutikčiau su tokiais teiginiais, nes kažkurios vienos meno objekto savybės išaukštinimas, suabsoliutinimas ir paskui tuo remiantis, bandymas pagrįsti apskritai meno sampratą, yra akla ir mažų mažiausiai neprotinga, nes menas yra

įvairialypis. Taigi estetiškumas nėra pakankama meno sąlyga, nes šią savybę turi ne tik žmogaus sukurti, bet ir natūralūs objektai. Todėl meno objektas, mano manymu, privalo turėti tiek „vidinį“, tiek „išorinį“ turinį.

2.1.2. Utilitaristinis požiūris

Be estetiškos funkcijos, meno kūriniai yra svarbios ir įvairios kitos, pavyzdžiui šviečiamoji, politinė, pažintinė ir kt. Meno kūrinio eksplikacijoje išskiriami meno artefaktai pasižymi pagrindine, taip vadinama specialiąja, estetinė funkcija, o kitos yra galimos, o nemeno artefaktai pasižymi pagrindine utilitaria ar kita specialiąja funkcija ir kitomis galimomis funkcijomis, tarp kurių būtų ir estetinė (Katalynas, 2003, 216). Taigi tokios akivaizdžios pagrindinės utilitarinės paskirties artefaktais būtų ir automobilis, ir baldas, ir socialinis ar reklaminis plakatas, tačiau visiems akivaizdu, kad neatsiejamos prie utilitarių yra ir estetiškos daikto savybės – jos viena kitą tik papildo, tačiau be estetinio vertingumo daiktas nepraranda savo paskirties, todėl estetinė funkcija šiuo atveju yra tik galima, bet ne būtina sąlyga.

Vienas meno kūrinys atrodo vertesnis ar menkesnis už kitą, priklausomai nuo to, kokia yra subjekto vertinimo sistema, todėl ir kiekvienas vertinimas yra labai subjektyvus. Tai priklauso nuo to, kokį meno vartojimą subjektas išskiria prioritetiniu. Estetinis – tai tik vienas iš daugelio galimų meno vartojimų. Tačiau menas gali teikti ir naudingą reikšmingumą. Taigi jeigu kalbama apie meno objekto funkcionavimą, to eksplikacijų reiktų ieškoti utilitaristinėse teorijose, kurios didelį dėmesį skiria meno socialiniam reikšmingumui. Šios teorijos šalininkai teigia, kad estetinė meno funkcija, nėra skiriamasis meno požymis, pripažįstamas tik pažintinis ar kitoks meno naudingumas, nukreiptas į praktines vertybes. Tačiau utilitarizmo ir estetizmo teiginiai paradoksaliai susieina: viena kitą kategoriškai neigiančios teorinės tendencijos abi skelbia apie ypatingą meną matomą žmoniškąjį vertingumą (Katalynas, 2003, 252). Išvada tik viena: dauguma meno teorijų, palaikydamos vieną ar kitą kraštutinę meno, meno kūrinio ir jo atliekamų funkcijų eksplikacijos ir vertinimo liniją, įrodo tik tai, kad vienos tiesos nėra, o tobulos, viską paaiškinančios meno teorijos neegzistuoja. Todėl meno kūrinius, daiktus vertiname pagal vienokius ar kitokius kriterijus, kuriuos pasirenkame savo vedliu šiuolaikinio meno pasaulyje. Todėl teigtina, kad daiktinė aplinka, o tiksliau - transformuojami baldai, tai formos, daugiafunkciškumo ir pritaikomumo menas, kuris gimsta ieškojimų procese. Jų specifiškumą

lemia daugelio taikomų kriterijų sintezė, tokių kaip estetiškumas, ergonomiškumas, funkcionalumas, prieinamumas, kokybiškumas, ekologiškumas ir kt.

2.2. Antiesencialistinis požiūris

Kaip teigia antiesencialistas T. Bruniusas, estetiškas – tai tik vienas iš daugialypio meno vartojimų (Katalynas, 2003). Yra teoretikų, kurie apskritai neigia meno estetinę funkciją, nes apskritai nepripažįsta jos, kaip savitos patyrimo rūšies, kiti nepripažįsta kokios nors specialiosios meno funkcijos – jos yra tiesiog įvairios. Tai radikali priešprieša estetinėms meno teorijoms. Pasak W. Kennick, kad menas neturi jokios paskirties gerai iliustruojanti „meno menui“ pozicija (Katalynas, 2003, 214). Bet ar būtų įmanoma rasti kokių nors žmogaus sąmoningos veiklos produktų, kurie būtų kuriami ne kokiais nors, kad ir nelabai apibrėžtai, paskirčiai? Jeigu daiktinės aplinkos objektai laikytini meno kūriniais, manyčiau, kad kiekvienas kūrinys turi savo paskirtį ir egzistavimo prasmingumą, o pozicija „menas menui“ nepalieka menė jokių funkcijų. Su šia pozicija sutiktų nebent antiesencialistinių meno teorijų šalininkai, kurie prieštarauja bet kokiam meno prigimties, paskirties ir apskritai meno sąvokos aiškinimui. Jie mano, kad skirtingos teorijos, aiškinančios meną, daugiau aiškumo neįveda, bet tiesiog atskleidžia viena kitos trūkumus, silpnumus ir komplikuotumus. Nuolatiniai pokyčiai menė, sąlygoja meno definicijos kitimą, o tai reiškia, kad nėra pastovios meno reikšmės. Antiesencialistinės teorijos šalininkai teigia, kad būtinų ar pakankamų meno savybių nėra, todėl negali būti jomis pagrįstų meno teorijų ar meno kūrinio apibrėžimo (Katalynas, 2003, 166). Apskritai nėra meno objekto – daikto funkcijos, kuri apibrėžtų jo charakteristiką. Tokios pozicijos buvo visiškai priešprieša estetinėms meno teorijoms, tačiau jos stimulavo tolesnį kritišką nusistovėjusių pažiūrų vertinimą.

2.4. Požiūris per meno ir mokslo santykio prizmę

2.4.1. Menas ir technika

Dizainas, o ypač interjero, tai tokia sritis, kurioje meniškoji ir techninė pusės konkuruoja tarpusavyje. Akivaizdu, jog šioje srityje daugiau apskaičiavimo, logiško mastymo, negu laisvo kūrybiškumo. Francas Relo, pirmasis technikos atstovas, nagrinėjęs mašinų stilių, jų formas, ryšį su funkcija ir su medžiaga, pirmasis siūlė sujungti meną ir techniką į harmoningą visumą. 1907 m. Miunchene buvo įkurtas „Verkbundas“ – vokiečių gamybinis susivienijimas, dailininkų, architektų ir pramonininkų grupuotė. Jau XX a. pradžioje žinomi rusų inžinerinės mokyklos atstovai V. Šuchovas, M Kirpičiovas ir kt. teigė, kad grožis yra racionalus daikto suprojektavimas, o konstruktoriaus veiklą lygino su dailininko kūryba, tik ji pavaldi technikos, technologijos bei gamtos dėsniams. Kiek vėliau šias tradicijas pratesė ir išstobulino „Bauhauzo“ įkūrėjai (Mogilnickas, 1995). Menas yra neatsietas nuo įvairių kultūros šakų, taigi ir mokslo: „Tarp abiejų esama daug išorinio panašumo ir giminystės ryšių, kuriuos gan dažnai bando paneigti ir menininkas, ir mokslininkas“ (Gaižutis, 1993, 172). Meno ir technikos sąveiką nagrinėjo daugelis filosofų ir menotyrininkų. „Mūsų amžiuje technika įgavo demonišką galią<...>“ (Gaižutis, 1993, 187). Jau XVIII amžiuje rankų darbo gaminius pamažu išstūmė pramonės gaminiai, o darbas buvo suskaidytas į nedideles operacijas. Nebuvo reikalingi įvairūs žmogaus sugebėjimai, o rinka prisipildė daugybe mašinų bei daiktų. Tik industrija įgalino tiražuoti daiktus, daryti neribotą jų skaičių. Taigi iš vienos pusės technika tuo metu apribojo kūrybinius įvairių profesijų žmonių užmojus, tačiau kita vertus laikui bėgant, dėka techninių išradimų ir plėtotės, susiformavo daugybė naujų meno stilių bei krypčių, o pramoninė gamyba iš kampuoto, gremėzdiško pavidalo tapo estetiškesnė, aukštesnės kokybės. „Technika tarnauja žmogaus meninei kūrybai ir padeda ugdyti jo estetinę kultūrą, tačiau ji gali tapti tikru kultūros stabdžiu, jei su ja elgiamasi neprotingai, neapgalvotai<...>“, - teigia A. Gaižutis (A. Gaižutis, 1993, 196). Menininko požiūris traktuoti meną, kaip kūrybą ar išradybą, atsirado be mokslo ir technikos įtakos, manoma, kad žmogui yra įgimtas noras ne tik paklusti Gamtai, bet ir pasigalynėti, pasipriešinti jai, primesti savus įstatymus. Meno ir technikos sąjunga ypač akivaizdi dizaine. XX amžiuje tarp jų atsirado ypatingai glaudūs ryšiai. Kurdamas daiktus dizaineris išgrynina jų formą, funkciją, bei siekia jų dermės, t.y. kuria. Juk estetinį įspūdį sukelia ir technikos daiktai, tačiau technikos daikto žavesį sąlygoja tik tobulai jame realizuotas tikslas ir darni jo forma (Gaižutis, 1993). Svarbiausiu tikslu kuriant daiktines erdvines formas tampa pusiausvyros tarp gamtos ir žmogaus, gamtos harmonijos išsaugojimas.

2.4.2. Menas – profesinė veikla

Meno prigimties klausimu domėjosi filosofas E. Souriau, kuriam buvo būdingas praktinis požiūris į gyvenimą. XX amžiuje menininko asmeniui buvo būdingas sudvasinimas, bet juk „<...> menas – tai savita kūrybinė veikla“ (Gaižutis, 1998, 82). Souriau teigė, kad menui kurti, kaip ir kitoms veiklos rūšims (pvz. mokslininkui, dizaineriui), būtinas profesinis pasirengimas, įgūdžiai, kūrybinė valia, talentas, analitinis mąstymas ar erdvinė vaizduotė, daugelis kitų savybių. Iš to išplaukia, kad projektavimas taip pat yra kūrybinė veikla, kuriai reikalingas išsilavinimas bei įgūdžiai. „Savo esme menas yra profesija. Jos tikslas, kurti daiktus, kurie teiktų praktinę arba moralinę naudą: ypatinga socialinė meno funkcija yra tokia, kad menas aprūpina visuomenę kai kuriais daiktais, skirtais vartoti“ – teigė Souriau (Gaižutis, 1998, 83). Aš su šiais teiginiais sutinku: menas yra profesija, profesija yra menas kurti, tai tik dar sykį įrodo įvairialypius ryšius ir sąsajas siejančias skirtingą gyvenimišką veiklą ir procesus. Interjero dizaino tikslas kurti ir formuoti žmogaus aplinką, pripildyti ją harmoningais, gražiais, naudingais daiktais, nes tik tokioje aplinkoje žmogus jaučia komfortą ir pasitenkinimą.

2.4.3. Menas ir daiktas

Pagrindinė mintis išreikšta Karlo Markso tezeje yra ta, jog „<...> žmogaus būtis yra daiktiška“ (Šliogeris, 1988, 7). Vadinasi visa aplinka, kuri mus supa yra daiktinė, tame tarpe ir menas, meno kūriniai, ką norėjo atmesti idealistinė estetika, sudvasindama meno kūrinio turinį. Meno kūrinio, kaip daikto interpretacija yra materialistinė. Jis egzistuoja tarpe kitų pasaulio daiktų. Žmogaus ir gamtos daiktų santykis priklauso nuo gamtos pažinimo ir praktinio jos įvaldymo lygio. Ypatingai tai aktualu dizaine. Tik suvokus kūrinio daiktiškąją būtį, galima išvelgti kitus meninės kūrybos ir meno kūrinio aspektus“ (Šliogeris, 1988). Pavyzdžiui, visiems savaime suprantama yra baldas daiktiškoji pusė, tačiau jis svarbus ir dėl nemažai kitų aspektų: socialinių, estetinių ir kt. Baldas, kaip daikto, prasmė dažniausiai paviršutiniškai, bet yra aiški. Tačiau jis turi daug kitų aspektų: baldas kaip būtinybė, baldas kaip reikmė, baldas kaip prabanga, baldas kaip socialinio statuso indikatorius, baldas – meno kūrinys, baldas – priemonė kurti estetišką aplinką ir t.t.

2.5. Menas, kaip žaidimas (žaidybiškumas mene)

W. Morisas(1834 – 1896) siejo meną su darbine veikla. Jam prieštaravo filosofas H.Spenceris(1820 – 1903) siedamas meną su žaidimu. Tvirtu jo įsitikinimu esama dviejų žmogaus veiklos sričių – meno ir žaidimo, kurios atneša akivaizdžią naudą žmogui, jo tobulėjimui. H. Spenceris patį meną aiškina, kaip savitą žaidimą(Gaižutis, 1998).

Kai kalbame apie žaidimą ir žaidybiškumą, visų pirma įsivaizduojame kažkokį pasikartojimą, judėjimą. Judėjimas asocijuojasi su gyvybe, nes „<...>visa, kas gyva turi poreikį judėti ir juda savaime“(Gadamer, 1997, 32). Žmogiškojo žaidimo ypatybė ta, kad jis gali į žaidimą įtraukti sąmoningą veiklą – intelektą. Būtent kartojimosi fenomenas rodo, kad žaidimu mes siekiame tapatybės. „Žaidimas visuomet reikalauja žaisti kartu<...>“, tuom jis ir yra įdomus, įtraukiantis(Gadamer, 1997, 33). Kalbant apie baldą, jo transformatyvumas yra judėjimas, o judėjimas - žaidimas. Taigi transformatyvumas suteikia baldui žaidybiškumo, kaip ir modulių pasikartojimas, baldo modulingumas apsprendžiantis variantiškumą, kuris yra dominantis ir žaismingas. Suplanuotas, numatytas žaidimo veiksmas, t.y. transformacija, projektuojant baldus, automatiškai daro juos žaismingesniais, įdomesniais, o kartu jiems suteikiama ypatybė keisti ne tik savo formą bei funkciją, bet ir transformuoti erdvę, kurioje randasi. Tačiau žaidimo nebūtų be žaidėjo, t.y. žmogaus. Žaidimą traktuojant platesne prasme, jis būdingas visose gyvenimiškos veiklos sferose, jis reiškiasi, kaip savaiminis ir logiškai suplanuotas procesas. Žaidimas savo prigimtimi yra įdomus, nestatiškas ir ekspresyvus, o tai nepaliaujamai traukia žmogų.

Transformuojamų baldų esminės savybės – formos ir funkcijos kitimas, kuris pasižymi netikėtumu, žaidybiškumu, tikslingumu, be šių savybių, jis naudingas, nes padeda išspręsti aktualias šio meto problemas. Transformuojami baldai lengvai išsprendžia naudingo ploto problemą, padeda tikslingai, harmoningai įrengti būstą, jie tinka ne tik veržliai, šiuolaikinei asmenybei, bet ir išsprendžia didesnio komforto poreikį, jie patys savaime laužo stereotipinį baldo įvaizdį, susiformavusį žmonių sąmonėje. Paprastam vartotojui sudaroma galimybė „tapti kūrėju“, t.y. galimybė per transformuojamus baldus keisti savo erdvę pagal kintančius poreikius. Daug poreikių – prielaida daugybei funkcijų, o daugiafunkcinė erdvė, pasižymi mobilumu ir dinamika, o ar dinamiškumas gali būti monotoniškas? Greičiau, kad žaidybiškas.

Daiktai kuriami potencialiam vartotojui, t.y. tenkinti jo poreikiams, todėl jie turi būti patrauklūs visomis prasmėmis. Individą pirmiausia patraukia netikėti formos ar funkcijos sprendimai, vėliau kokybiškumas, patvarumas ir kitos daikto savybės. Tiksliau veikia visų objekto

savybių visuma, jeigu objektu vadintume interjerą. Jau Jean'as Baudrillard'as siekė parodyti, kad joks daiktas neegzistuoja atskirai nuo kitų. Ir nors daugelis jų turi utilitarų (naudingą) aspektą, jiems ypač būdinga savybė reikšti statusą (Lechte, 2001). Šiuolaikinėje visuomenėje pastebima tendencija daiktus gaminti ne tiek tenkinti poreikius, kiek reikšti statusą. „Todėl visiškai susiformavusioje vartotojų visuomenėje daiktai, tampa ženklais, o būtinybė lieka kažkur toli, jei apskritai egzistavo“ (Lechte, 2001, 268). Baudrillard'as problemina pačią poreikių, arba naudos idėją. Dažnai individo poreikiai įgauna psichologinę – poreikis, kaip prigimties funkcija, kultūrinę – poreikis, kaip socialinė funkcija, reikšmes. Vadinasi kultūrinėje plotmėje daiktų vartojimas diferencijuoja, o žmonės nesiekia lygybės ir laimės. Baudrillard'as paneigia skirtumą tarp dirbtinių ir realių poreikių ir neskatina kritikuoti visuomenės. Jis iškelia pamatinę savo idėją – pertekliaus diskursą visada lydi vartotojų visuomenės kritika, t.y. vartotojų visuomenė kartu yra ir vartojimą smerkianti visuomenė (Lechte, 2001, 269).

3. INDIVIDUALAUS INTERJERO TRANSFORMUOJAMOS ĮRANGOS PROJEKTO ANALIZĖ IR PAGRINDIMAS

Koncepcija

Išanalizavus šiuolaikinės daiktinės aplinkos vystimosi, filosofines bei meno teorijas, jų tarpusavio santykį, požiūrį per meno ir mokslo santykio prizmę, meno žaidybiškumo sampratą, baldinės ir interjero įrangos vystimosi tendencijas, asortimentą bei remiantis Funkcionalumo, Konstruktyvumo principais bei ergonominiais dėsniais, buvo suformuota magistro projekto koncepcija, paruoštas teorinis aprašas bei suprojektuota ~100 m² bendro pobūdžio interjerui skirta funkcionali, žaidybiška, transformuojama baldinė įranga, įgalinanti racionaliai bei išradingai suplanuoti gyvenamąją erdvę. Projektas su kiekvieno objekto detaliais brėžiniais, objektų bei jų išdėstymo interjere vizualizacijomis, pristatomas keturiolikoje planšetų. Pateikiami visų objektų erdviniai maketai M 1 : 10.

Baldo, kaip meno objekto samprata buvo analizuojama įvairiais aspektais: tiek filosofiniu, tiek požiūriu per meno ir mokslo santykio prizmę. Praplečiama baldo, kaip daikto traktuotė: baldas, kaip akcentas, baldas, kaip priemonė, baldas, kaip būtinybė.

Remiantis išsamia teorinės medžiagos analize bei jos pritaikymu projekte, galima teigti, jog išsikelta hipotezė buvo įrodyta, t.y. transformuojami baldai yra funkcionalūs, žaismingi ir jie sudaro galimybes sukurti tokiomis pačiomis savybėmis pasižyminčius lanksčius interjerus bei formuoti erdvę. Funkcionalumas – tai vienas iš pagrindinių dizaino kūrinių vertinimo kriterijų.

Transformacijai sukurti naudojamas modulingumo principas, kuris derinamas su griežtomis simetriškomis, geometrinėmis, bei asimetriškomis, netaisyklingomis formomis. Modulingumo dėka objektų komplektacija gali kisti nuo minimalios iki didelės, priklausomai nuo erdvės.

Metodika

Pirminis magistro darbo etapas - suformuluoti magistro darbo problemą ir temą. Vėliau pradėtas ir vykdomas priešprojektinės analizės etapas: buvo renkama vaizdinė ir teorinė medžiaga ir analizuojami transformuojamos baldinės įrangos prototipai ir analogai Lietuvos ir užsienio rinkose. Analizuojama, atrenkama ir konspektuojama teorinė medžiaga - įvairūs literatūros šaltiniai. Analizuojami įvairių stilistikų interjerai ir erdvės. Nagrinėjami, analizuojami moksliniai, filosofiniai, meniniai literatūros ir internetiniai šaltiniai, vykdoma informacijos paieška, surinkta

medžiaga vertinama, apžvelgiama, interpretuojama, cituojama, aiškinama, lyginama, analizuojama. Teorinė dalis atspausdinta ant baltų A4 formato 80 g/m² spausdinimo lapų. Naudojama MicrosoftWORD2003 kompiuterinė programa. Kadangi projekte dėmesys koncentruojamas į transformuojamą interjero įrangą, laisvai pasirenkama ir apibrėžiama būsima erdvė, nustatoma jos paskirtis, funkcijos ir zonos, kurios yra trys pagrindinės: poilsio – skaitymo(miego), relaksacinė - svečių priėmimo – žaidimo, darbo zonos. Transformuojamos įrangos komplekto projektui sudaryti, buvo nustatyti numatomi galimi interjero įrangos objektai ir jų atliekamos funkcijos. Projektuojant naudojama metodika: pirminis eskizavimas, eskizų atranka, projektavimas AutoCAD2005, detalizavimas, grafinis projektavimas Corel DRAW 9 - 11, komponavimas. Nemaža laiko dalis skiriama interjero objektų formos ir funkcijos dermės, variantiškumo, netikėtumo, transformatyvumo, ergonomiškumo ir stilstikos paieškoms. Pasirinktos formos yra žaismingos, bet kartu praktiškos, tiesios, geometriškos linijos derinamos su plastiškėmis. Kita dalis laiko skiriama technologinės projekto dalies detalizavimui, jungimosi mazgų analizei, taip pat medžiagų, detalių, spalvinių derinių parinkimui. Programa AutoCAD atskirai atitinkamu masteliu 1 : 15 braižomas kiekvieno projektą sudarantčio interjero komponento linijinis brėžinys, detalizuojamos sudedamosios dalys ir jungimosi mazgai bei būdai. Braižomi išdidinti aiškinamieji mazgų pjūviai, pateikiamos detalizuotos kiekvieno interjero objekto eksplikacijos, kuriose nurodomas gaminio detalių skaičius, jungimai, tikslūs jų matmenys ar GOST'ai, apdailos būdai bei spalva. Pasirinktu masteliu 1 : 10 iš maketinių medžiagų, t.y. 2 mm PVC putų plastiko, organinio 1,5 mm storio stiklo, akrilo, medžio, metalo(pastarieji nupurškiami baltais aerosoliniais dažais) gaminami kiekvieno projekto objekto maketai. Naudojami klijai plastikui „Super Atac“ ir “Cosmofen Ca 12”. Pagrindas maketams – balta 12 mm MDF plokštė laminuotais kraštais. Programa 3ds MAX 5 atliekama kiekvieno interjero įrangos objekto ir bendro išdėstymo interjere vizualizacija. Vėliau paruošta vaizdinė, eksplikacinė projekto medžiaga naudojama sekančiame etape – planšečių grafiniame projektavime. Vizualioji darbo dalis atliekama Corel DRAW 9 - 11, Corel PHOTO PAINT, AutoCAD2005, 3ds Max 3 - 5 kompiuterinėmis programomis. Naudojamas RGB spalvinis modelis. Kietam grafinio projekto pagrindui naudojami lygaus paviršiaus 700 x 1000mm 3 mm storio PVC putų plastiko planšetai. Grafiniai projektai atspausdinami ant blizgaus kokybiško popieriaus spaudai ir dvipuse lipnia plėvele priklijuojami ant PVC putų plastiko plokščių.

Transformuojamos įrangos objektų analizė

3.1. Namų biuro baldai: Keičiamo aukščio darbo stalas. Mobilis sienelė – stalelis biuro reikmenims. Keičiamo aukščio stelažas. Mobilis spintelė. Mobilus staliukas.

Paskirtis, pritaikymas: Ši namų biuro sistema – tai oazė patogiam darbui. Ji yra funkcionali, praktiška ir pilnai mobili, sudaryta iš penkių pagrindinių, tarpusavyje derančių modulių: keičiamo aukščio darbo stalo, mobilios sienelės – stalelio biuro reikmenims, keičiamo aukščio stelažo, mobilios spintelės, mobilaus staliuko. Kiekvienas atskiras modulis gali būti savarankiškas objektas, tačiau modulius sustūmus, jie organiškai jungiasi vienas prie kito savo forma. Komplektą galima sudaryti kiekvienam individualiai iš tiek modulių, kiek jų yra reikalinga, kiek norisi, ar tiek, kokios yra ploto galimybės. Komplekto išdėstymo ir derinimo variacijų yra labai daug. Tai ergonomiškas, patogus darbo baldų komplektas, skirtas dirbti ir kompiuteriu.

Komplekte naudojamos medžiagos ir spalvos: laminuota aliuminio spalvos laminatu MDF plokštė, 6 mm matinio stiklo lentynos, chromo vamzdžiai, lygaus ir perforuoto aliuminio plokštės, kuriose išpjaustytas lazeriu atitinkamas raštas. Haiteko stilistika, ergonomiškos formos ir perforuoto aliuminio detalės vienija visus komplekto objektus. Darbo stalas yra pagrindinis objektas, apie kurį išdėstomi kiti namų biuro komponentai. Keičiamo aukščio lentynų stelažas yra mobilus ir talpus, skirtas papildomai kompiuterinei įrangai (printeriui, kolonėlėms, skaneriu ir kt.) ar kitiems reikmenims. Mobilis spintelė ir staliukas skirti papildomam stalviršio plotui praplėsti, be to patys transformuojasi: mobilis ovalios formos spintelė sudaryta iš ašiniu būdu išsukamų formuotos faneros stalčiukų, o stalelio vidurinės matinio stiklo plokštumos išsisuka ir tampa papildoma vieta darbui, ar daiktams susidėti. Mobilis sienelė – stalelis atlieka keletą funkcijų: atitveria namų biuro zoną, tarnauja, papildomas stalviršis darbui, lentynose po stalviršiu įmontuoti vieliniai laikikliai segtuvams laikyti, važinėjančių lentynų sistema sienelėje skirta biuro reikmenims ar kompiuterio įrangai laikyti. Lentynų išdėstymą galima keisti ir pritaikyti savo poreikiams, tiesiog perkabinant lentynas.

Medžiagos, technologijos:

Keičiamo aukščio darbo stalas sudarytas iš dviejų tarpusavyje sujungtų dalių. Vienas reguliuojamo aukščio stalas, kitas – savarankiška reguliuojamo aukščio vieta kompiuterio monitoriui. Darbo stalas gali būti pritaikomas vienai ir dvejoms darbo vietoms.

Stalviršis pagamintas iš 20 mm laminuoto aliuminio spalvos MDF, chromuoto vamzdžio kojose įmontuotas stalo aukščio reguliavimo mechanizmas.

Mobili sienelė – stalis biuro reikmenims. Jį sudaro lenkto aliuminio sienelė su įrengta bėgelių sistema, prie kurios tvirtinamos dvi didesnės lentynos spausdintuvui, skaneriui, dvi mažesnės – smulkiems biuro reikmenims ir lentyna CD diskams, o apatinės lentynos skirtos segtuvams laikyti. Sienelės nugarinę dalį ir jungimo strypus dengia perforuoto aliuminio detalė. Vidurinė lentyna yra iš 6 mm storio matinio stiklo, stalviršis iš 20 mm MDF laminuotos plokštės. Sienelė mobili, prie apatinės plokštumos pritvirtinti keturi 6 mm skersmens ratukai.

Keičiamo aukščio stelažas sudarytas iš 20 mm storio laminuotos MDF pagrindo plokštės, prie kurios tvirtinasi perforuoto aliuminio išlenkta sienelė su ovaliomis matinio 4 mm storio stiklo keičiamo aukščio lentynomis, kurios tvirtinamos gaubiančiais stiklo laikikliais. Mobilus, prie pagrindo pritvirtinti trys 6 mm skersmens ratukai.

Mobili spintelė sudaryta iš penkių ovaliai išformuotų 4 mm storio faneros stalčiukų su nesimetriškomis išpjovomis atidarymui. Stalčiukai yra sumontuoti ant 4 mm skersmens chromuoto strypo su laikikliais. Stalčiukus gaubia iš viršaus ir apačios 20 mm storio laminuoto metalo spalva MDF plokštės stalviršio detalės, kurias nugarinėje dalyje jungia perforuoto aliuminio lenkta detalė, prie pagrindo tvirtinasi trys 6 mm skersmens ratukai.

Mobilus staliukas yra lenktos įdomios formos, viršutinė ir apatinė detalės yra iš 20 mm storio laminuotos metalo (aliuminio) spalvos MDF plokštės, kurias jungia trys 40 mm storio chromuoto vamzdžio detalės. Ant vienos iš jų tvirtinamos dvi matinio 6 mm stiklo lentynos, kurios ašiniu principu išsisuka. Nugarinė dalis sujungta perforuoto aliuminio lenkta ir išpjaustyta detale. Ši detalė sutvirtina stalelio konstrukciją, tačiau kartu atlieka ir estetinę funkciją.

3.2. Daugiafunkcinė modulių lentynų - pufų sistema

Paskirtis, pritaikymas: Ši modulių sistema savyje talpina net penketą funkcijų. Kiekvienas atskiras modulis yra savarankiškas staliukas ar staliukų sistema, uždėjus viršutinę minkštąją poroloninę dalį, gaunami patogūs ir žaismingi pufai. Juos galima įvairiai sustumti, grupuoti, iš minkštosios nuimamos dalies, galime gauti pagalvėles sėdėjimui ant žemės, žaidimų aikštelę vaikams ir pan. Panorėjus akimirksniu „ši netvarka“ gali lengvai virsti pavyzdinčiai tvarkinga moduline lentynų sistema, kuri užima minimalią ploto dalį, be to joje galima sutalpinti daug knygų ir kitų daiktų, kai nenaudojama kitai paskirčiai. Sustatyti ant stovo moduliai, gali tarnauti ir kaip dalinė vertikali erdvės pertvara ir knygų lentyna.

Medžiagos, technologijos: tai modulinio principu transformuojama mobili daugiafunkcinė sistema, kurią sudaro specialus laikiklis – stovas ir moduliai. Modulis gaminamas iš 20 mm storio MDF plokštės, korpusą sudaro šešios specialiomis lanksčiomis metalo jungtimis tarpusavyje sutvirtintos MDF lygiakraštės šoninės detalės, sudarančios taisyklingą šešiakampį, viena galinė ir viena vidinė detalės, jungiamos medsraigčiais, jos sustiprina konstrukciją. Plokštės spalva Bukas „Bavarija“. Minkštoji, nuimama dalis gaminama iš 25 g/dm³ pjaustomo porolono ir apsiūnama atsparesne dėvėjimui tekstile.

3.3. Mobili pertvara

Paskirtis, pritaikymas: šis interjero objektas yra skirtas intymios erdvės – miegojimo zonos atskyrimui. Naktį, poilsio metu ši širma gali būti transformuojama į uždara pertvarą su veidrodžiu, o dieną ji, dėka ašinio transformavimo principo, virsta į ažūrinę, funkcionalią, mobilią lentynų sistemą.

Medžiagos, technologijos: Ši pertvara sudaryta iš analogiškų modulių, kurių vienetų skaičių galima pasirinkti. Kiekvieną dalį sudaro keturi segmentai: aliuminio profilio rėmas, ir trys viena kitoje ant metalinių 10 mm skersmens ašių besisukančios plokštuminės detalės, gaminamos iš 20 mm MDF plokštės. Pasirinkta plokštės spalva Bukas „Bavarija“. Pasukus jas 90 laipsnių kampu ir užfiksavus horizontalią padėtį prie rėmo metaliniais fiksatoriais, aklina sienelė tampa funkcionali, patrauklia lentyna. Pertvaros dalys tarpusavyje jungiasi dvipusiais vienaašiais metaliniais lankstais F2-10N, o apačioje ant metalinio laikiklio tvirtinasi rutulinės atramos d50A506-RAL9006.

3.4. Modulinė minkštųjų baldų sistema su keičiamo aukščio staliu

Paskirtis, pritaikymas: ši minkštųjų baldų sistema skirta poilsio zonai. Jos atliekamos funkcijos įvairialypės – tai ir poilsio vieta prisėsti paskaityti knygą ar ištiesti kojas, pailsėti, paklausyti muzikos, pažiūrėti televizijos programą, priimti netikėtai užsukusius svečius ar lengvai paruošti papildomą miegojimo vietą svečiui. Dėl lengvo nematomo spygliuočio medienos vidinio atramos karkaso, juos lengva perstumdyti, keisti išdėstymą ir konfigūraciją priklausomai nuo iškilusių poreikių. Ši minkštųjų baldų sistema pasižymi grakščiomis, plastiškomis atramų ir modulių jungimosi linijomis. Ją sudaro 3 skirtingi unifikuoti moduliai(poroloninis sėdimasis modulis, kuris

atsikartoja visuose foteliuose, dvi skirtingos formos karkasinės atramos (nuožulnios formos ir pusinės arkos formos atrama) ir staliukas. Vienetų – modulių komplektaciją galima pasirinkti norimą: kuo daugiau tarpusavyje besijungiančių modulių, tuo didesnis komplekto variantiškumas. Šiuo atveju pasirinktos dvi modulių komplektacijos po 3 fotelius, kurių kiekvieną sudaro atrama ir sėdimoji dalis, patalpinta 30 mm skersmens metalo rėme. Sėdimasis dalis išėmus iš metalo rėmų, sustūmus ir sukabinus, gaunama žaisminga papildoma vieta miegojimui. Minkštųjų dalių išdėstymo variacijų yra labai daug ir įvairių. Staliukas yra tokių matmenų ir formos, kad būtų galima jį lengvai pritaikyti prie kiekvieno modulio ir kurti skirtingus, žaismingus išdėstymo variantus. Be to, dėka stalo kojelių lankstų, staliuko aukštis gali kisti nuo žemo 13 cm iki 32 cm aukščio.

Medžiagos, technologijos: Sėdimasis modulis pagamintas iš standaus 25 g/cm³ pjaustomo porolono, kuris yra malonus sėdėti, bet kartu išlaiko savo pradinę formą. Tarp kompleksinio pluošto raudonmedžio spalvos apmušalo medžiagos ir užpildo esantis poliesterio karšiny, apsaugo apmušalą nuo nusitrynimo. Be to kompleksinis arba verptas pluoštas yra atsparesni dėvėjimui, juo aptrauktus baldus lengviau prižiūrėti, valyti. Baldų furnitūra – tai chromuoti 30 mm skersmens specialios formos vamzdžio rėmai, į kuriuos įstatoma po 2 modulius, tokiu būdu gaunamas fotelis. Kintamo aukščio stalelis sudarytas iš 7 mm storio stiklo stalviršio, kuris tvirtinasi plokščio ritinio formos stiklo tvirtikiais E-126. Stalo kojelėms naudojamas kvadratinis aliuminio profilis P-K80G, kurios su stalviršiu jungiamos specialiomis FGV/00021 lanksčiomis jungtimis. Tarp kojelių tvirtinama 20 mm MDF plokštės detalės.

3.5. Minkštų krėslų sistema „Korys“

Paskirtis, pritaikymas: fotelio konstrukcija lengva, minkšta, monolitinė. Tai patogi vieta skaitymui, pokalbiams, apmąstymams ar kitokiai veiklai. Šios sistemos esmė – modulingumas ir variantiškumas. Moduliai lengvi ir patogūs, nors atratrodo masyvūs. Jie puikiai tinka kambario zonoms pabrėžti ar atskirti.

Medžiagos, technologijos: modulis išpjaustomas iš 25 g/dm³ tankumo porolono ir aptraukiamas praktiškais, nuimamais, kompleksinio pluošto tamsiai raudonos spalvos tekstilės užvalkalais. Fotelio gabaritiniai matmenys 75x 85 cm.

3.6. Krėslas – šezlongas

Paskirtis, pritaikymas: dėka ašinio transformavimo principo lengvu judesiu atlenkus ir atrėmus jo modulį, krėslas transformuojasi į patogų šezlongą, tinkamą skaitymui, poilsiui.

Medžiagos, technologijos: konstrukcija sudaryta iš dviejų modulių, kuriuos sudaro spygliuočio medienos karkasas, aptrauktas 25 g/dm³ tankumo 2 cm porolono sluoksniu ir aptraukiamas praktiškais, nuimamais, kompleksinio pluošto tamsiai raudonos spalvos tekstilės užvalkalais. Krėslas – šezlongo atrama - chromuoto metalo koja.

3.7. Žurnalinis staliukas

Paskirtis, pritaikymas: Lenktos konstrukcijos stalo atramos laiko transformuojamą stalviršį. Atramos patogios spaudai, žurnalams laikyti, O stalviršis dėka bėgelių mechanizmo ir lankstų transformuojasi, padidindamas stalo plotą dvigubai.

Medžiagos, technologijos: Žurnalinio staliuko lenktos formos atramos, pagamintos iš 15 mm storio lenkto laminuoto MDF (spalva Bukas „Bavarija“). Atraminė konstrukcija sudaryta iš trijų detalių, kurios tarpusavyje sujungtos medvaržčiais. Viršutinę staliuko dalį sudaro iš tos pačios plokštės 7 cm gylio stalviršio dėžė, skirta daiktams laikyti, o ją dengia keturi vienodų matmenų MDF moduliai (dviejuose išpjauštytas raštas). Dviejų modulių šonai pritvirtinti prie centre įmontuotų bėgelių, o kiti du moduliai sujungti su pirmaisiais lankstais. Modulus pastūmus į priešingas puses, atlenkus ir atrėmus į stalviršio dėžę, gaunama dvigubo ploto stalviršio plokštuma.

Dalinai transformuojamos įrangos objektų analizė

3.8. Lova su mobiliu staleliu, patalynės dėžė – atrama ir mobiliomis spintelėmis

Paskirtis, pritaikymas: tai lova, skirta miegojimo zonai. Važinėjantis stalelis visu lovos ilgiu, labai patogus skaityti, pusryčiauti ar užsiimti kita mėgstama veikla neišlipant iš lovos. Nustūmus lengvu judesiu stalelį į kojūgalį, gaunama patogi poilsiui, miegui skirta vieta. Stalčiai tikslingai išnaudoja palovio tuštumą. Jie skirti įvairiems daiktams susidėti. patalynės dėžė turi keletą funkcijų ar paskirčių. Patalynės dėžė pristūmus virsta atrama. Pagrindinė jos paskirtis yra patalynei sudėti ir laikyti. O pristūmus ją prie lovos galvūgalio, dėl patogaus 30 laipsnių pasvirimo kampo, ji tarnaus, kaip atrama. Viršutinė horizontali plokštuma tiks smulkiems daiktams pasidėti.

Į komplektą įeina ir dvi įdomios konstrukcijos, vienodos mobilios spintelės prie lovos, skirtos įvairiems daiktams, skaitiniams ar smulkmenoms susidėti. Taigi komplektas sudarytas iš keturių objektų, tačiau pirkėjas galėtų įsigyti vien tik lovą, ar kitą norimą objektą.

Medžiagos, technologijos: jos konstrukcija nesudėtinga, tačiau praktiška, universali, lakoniška ir patraukli. Ji sudaryta iš kelių pagrindinių konstrukcinių elementų: pagrindo plokštės, atraminės plokštės, mobilaus staliuko su paslėptu guolinių bėgelių mechanizmu 214/171701SD ir atraminių kojelių iš aliuminio kvadratinio profilio P-K80G. Ant pagrindinės plokštės, atitinkamai mažesnių matmenų spyruoklinis čiužinys, užpildytas kokybiško putplasčio sluoksniu ir apvilktas nuimamu kompleksinio pluošto lygaus paviršiaus juodai – baltai juostuotu apmušalu. Pagrindinė plokštė gaminama iš 40 mm storio LMDP (laminuotos medžio drožlių plokštės) 220 x 170 cm. Apatinėje jos pusėje, per lovos ilgį iki atramos, padaryta speciali išima stalo bėgelių mechanizmui įrengti. Pagrindinė lovos plokštė per visą plokštės plotį kampiniais jungimais abiejose pusėse sujungiama su atrama iš 30 mm LMDP plokštės. Tuštumoje po lova, iki jos vidurio, sumontuoti stalčiai su išpjovomis atidarymui, du iš vienos ir du iš kitos pusės. Jie pasideda ant 50 mm pločio atramų iš 15 mm MDF. Stalčiai gaminami iš 15 mm storio MDF plokštės. Stalėlį sudaro elegantiškos plastiškos formos 30 mm storio ir 50 x 176 cm matmenų MDF stalviršis jungtas su 6 mm stiklo detale ir išpjova stalelio pritraukimui, išpjauštos plokštės šoninės detalės palengvina ir užbaigia konstrukciją. Patalynės dėžę sudaro septynios detalės: dvi šoninės, dugno, viena priekinė, viena varstomoji, viena galinė ir viršutinė. Detalės gaminamos iš 20 mm storio MDF (medienos dulkių faneros) plokštės. Tarpusavyje jungiamos stataus kampo F-7415 paslėptais jungimais. Varstomojoje priekinėje plokštumoje yra dvi išpjovos atidarymui. Ši plokštuma tvirtinasi dviem medienos lankstais FGV /00021, o fiksavimui įmontuoti du dujiniai kronšteinai GA02-K1-S120/XA. Mobilios spintelės pagamintos iš 15 mm storio MDF plokštės su dvejomis 4 mm storio stiklo lentynomis ir lenkto stiklo durelėmis su išpjovomis atidarymui.

3.9. Rūbų spinta su integruota lyginimo lenta

Paskirtis, pritaikymas: jos vieta numatyta miego – poilsio zonoje, netoli lovos. Ji skirta rūbams, batams, rankinėms ar kitiems daiktams susidėti. Rūbų spintą sudaro du skirtingi moduliai, kurių viena šoninė plokštuma yra pasvira, o kita statmena. Viena dalis labiau pritaikyta rūbams sukabinti, joje integruota atlenkiama ir patogi naudoti lyginimo lenta, o kitoje yra daugiau

vidinių horizontalių ir vertikalinių perskyrų daiktams susidėti, kurias dengia atitinkamos formos matinio stiklo durys su išpjovomis atidarymui. Abi spintos dalys turi atviras antresoles.

Medžiagos, technologijos: visos korpuso sudėtinės dalys yra pagamintos iš stipresnės 20 mm storio vidutinio tankio MDF (medienos dulkių faneros) plokštės. Pasirinkta plokštės spalva Bukas „Bavarija“. Plokščių jungimui ir tvirtinimui tarpusavyje yra naudojami kampiniai lankstūs dvipusiai F7280 arba stataus kampo F-7415 paslėpti jungimai. Prie apatinių modulių plokščių tvirtinamos plastikinės plokščios atramos ART F4- 47. Durims naudojamas 8 mm storio matinis stiklas, kuris tvirtinamas dviem vienašiais lankstais stiklui be gręžimo 2S9008MC. Kiekvienam spintos moduliui skirtos dvivėrės siklo durelės. Jose padarytos išpjovos durelių atidarymui, o kraštas pridengtas medžio apdailos detale. Korpuso nugarinė dalis dengta 15 mm storio MDF plokšte. Metalinė kartelė pakaboms sukabinti yra standartinė HSC 60x1,0x3000C. Lyginimo lenta pagaminta iš 12 mm MDF, aptraukta porolonu ir karščiui atsparia medžiaga. Ji pritvirtinta prie spintos vidinės horizontalios plokštumos dviem lankstais.

3.10. Tualetinis staliukas – komoda

Paskirtis, pritaikymas: tualetinis staliukas - komoda yra įdomaus dizaino, jame derinamos statmenos ir pasviros plokštumos, be to yra labai patogus ir praktiškas. Viršutinė komodos dalis atlieka stalviršio funkciją, tačiau ją atlenkus ir atrėmus atgal 90 laipsniu kampu, atsidaro plokštuma su veidrodžiu ir vieta bižuterijai, kosmetikai ir kitoms moteriai reikalingoms priemonėms susidėti. Komodos keturi talpūs stalčiai skirti apatiniams rūbams ar kitiems daiktams laikyti. Tualetinio staliuko vieta numatyta miego - poilsio zonoje, netoli lovos.

Medžiagos, technologijos: tualetinį staliuką – komodą sudaro galinė plokštė, dvi šoninės, viršutinė transformuojama dalis ir 4 stalčiai su bėgelių mechanizmu. 4 mm storio veidrodžio detalė ir tokio paties storio matinio stiklo stalčių detalės. Visos kitos detalės yra pagamintos iš 20 mm MDF plokštės ir tarpusavyje jungiamos kampiniais lanksčiais dvipusiai F7280 arba stataus kampo F-7415 paslėptais jungimais. Veidrodinė plokštuma prie galinės plokštumos tvirtinama nitro kaučiukiniais klizais.

3.11. Lentynų sistema

Paskirtis, pritaikymas: korpusinė nestandartinio dizaino lentynų sistema sudaryta iš keturių savarankiškų, tačiau tarpusavyje besijungiančių ir stilistiškai derančių dalių – modulių. Viena iš jų integruota nepastebima, kompaktiška, tačiau patogi papildoma darbo vieta. Kai ji nenaudojama – yra beveik nepastebima ir tampa stilistiniu kambario akcentu. Norint dirbuotis lengvu judesiu iš vertikalios į horizontalią padėtį atverčiamas stalviršis ir iš jai skirtos šalia esančios nišos ištraukiama kėdė. Atvertus stalviršį, kuris fiksuojasi atsiremdamas briauna į vidinės lentynos kraštą, atsiveria papildoma vieta kompiuteriui. O pasvirų lentynų sistema aplinkui numatyta knygoms, kompaktams ir kitiems reikalingiems darbi daiktams susidėti. Kiti stilistiškai suvesti korpusinės sistemos elementai skirti garso ir vaizdo aparatūrai talpinti, gali būti pasukami ir išdėstomi taip, kad netrukdytų ir neblaškytų dėmesio dirbančiam.

Medžiagos, technologijos: visos sistemos sudėtinės dalys ir elementai yra pagaminti iš stipresnės 20 mm storio vidutinio tankio MDF (medienos dulkių faneros) plokštės. Pasirinkta plokštės spalva Bukas „Bavarija“. Plokščių jungimui ir tvirtinimui tarpusavyje yra naudojami kampiniai lankstūs dvipusiai F7280 arba stataus kampo F-7415 paslėpti jungimai. Stalviršis varstosi ant 8mm skersmens metalo ašelių, o vertikalioje padėtyje fiksuojasi magnetiniais fiksatoriais. Prie apatinių modulių plokščių tvirtinamos plastikinės plokščios atramos ART F4- 47.

4. IŠVADOS

Darbo pradžioje išsikelti uždaviniai tikslui pasiekti – suprojektuoti transformuojamus, individualiai bendro pobūdžio erdvei skirtus, interjero įrangos objektus, suformuoti darbo koncepciją, paruošti teorinį aprašą bei vizualiąją dalį (14 projektinių pristatomųjų ir aiškinamųjų planšetų ir komplekto maketus mastelyje) - buvo nuosekliai įgyvendinti ir perteikė išsikeltą temą. Suprojektuota kolekcija įgalino realizuoti magistro darbo idėją „Transformuojami baldai“ ir darbo koncepciją.

Remiantis atlikta įvairių informacinių šaltinių (filosofinių, menotyrinių, didaktinių, internetinių) bei medžiagos analize ir sinteze, buvo pradėta spręsti išsikelta problema: suprojektuoti netikėtos formų bei funkcijų įvairovės transformuojami interjero įrangos objektai, kurių komplektacija dėl modulingumo ir unifikacijos gali būti laisvai pasirenkama, kurie yra ne tik praktiški, bet ir estetiški ir kurių pagrindinis šūkis – šiuolaikiškas, lankstus, kintantis, žaismingas ir maksimaliai funkcionalus, ergonomiškas tačiau kartu paprastas ir praktiškas interjeras, atitinkantis šio laikmečio žmogaus kintančius poreikius ir savijautą. Ši transformuojama interjero įranga sudaro galimybę norimą erdvę įrengti ir pritaikyti skirtingiems poreikiams kiekvienam asmeniškai.

Vertybines

Ši transformuojamos baldinės įrangos tema yra labai aktuali šiandieniniame, vis spartesniu gyvenimo tempu judančiame ir globalėjančiame pasaulyje ir toli gražu dar nėra išsemta. Prognozuojama tolimesnė jos plėtotė.

Tikiuosi, kad mano projektas patrauks žiūrovų dėmesį, ugdys ir lavins estetinį, meninį jų skonį bei supratimą, sužadins teigiamas emocijas bei suteiks patirtį, o galbūt inspiruos naujų kūrybinių minčių ar idėjų stebėtojai.

Metodines

Projektuojant šį darbą buvo remtasi interjero dizaino, kompiuterinio projektavimo ir vizualizacijos, ergonomikos, funkcionalumo, struktūriškumo, tektonikos, haiteko, estetinių meno teorijų kanonais. Komplektą sudaro vienuolika pagrindinių objektų. Didžioji dalis sudaryti iš daugybės sudėtinių elementų, formuojančių erdvines struktūras. Priklausomai nuo pasirinkto modulių skaičiaus, komplektacijos sudėtis gali kisti nuo minimalios iki norimo dydžio. Projektui naudojamos medžiagos, apdaila, medžiagų jungimo pobūdis, formų stilistika ir spalvos pasirinktos tokios, kurios geriausiai atspindi pasirinktą temą ir darbo koncepciją bei ją papildo.

Projektas gali būti įgyvendintas praktiškai, t.y. pritaikytas gamybai. Projektuodama ši komplektą aš suformavau savitą funkcionalumą ir formų originalumą derinantį stilių, išlavinau savo meninį skonį ir pajautimą. Suformavau naują požiūrį į baldą – baldai ne tik būtini, neatsiejami interjero elementai, jie gali mums padėti keisti erdvę - padaryti ją žaisminga, patrauklia ar oficialia, tačiau jokių būdu ne nuobodžia - priklausomai nuo poreikių.

Ieškant medžiagos išsikeltai problemai spręsti, susipažinau su skirtingomis meno teorijomis ir filosofijomis, įvairiomis meno objekto eksplikacijomis ir traktuotėmis, susipažinau su šiuolaikinių meno filosofų tezėmis, pagilinau žinias apie įvairių meno srovių tarpusavio santykių.

Šio projekto rengimo metu buvo pagilintos dalyko teorinės žinios, pagilinti darbo(projektavimo, maketavimo), techniniai įgūdžiai, lavėjo skonis, prasiplėtė meninis, filosofinis akiratis. Analogų bei prototipų analizė papildė vizualinę bei idėjinę bazes. Išanalizuota Lietuvos bei užsienio baldų rinkų dabartinė pasiūla bei asortimentas, garsių dizainerių idėjos, naudojamų medžiagų bei technologijų įvairovė praplėtė supratimą. Transformacija, kitimas kiekvieno dizainerio suprantamas labai skirtingai. Be to ši tema mane inspiravo daugybei tolimesnių šio darbo minčių bei idėjų.

Menotyrinės

Magistro darbo tema „Transformuojami baldai“ buvo pasirinkta norint išanalizuoti Lietuvos ir pasaulio baldų gamintojų dizaino tendencijas, suvokti šiuolaikinės daiktinės aplinkos ir individualios erdvės trūkumus. Kita vertus, norėjau tokį, palyginti buitiską daiktą, kaip baldą, paanalizuoti ir panagrinti filosofiniu, meniniu, socialiniu lygmeniu. Kolekcijos koncepcija suformavo kitokį požiūrį į baldą - kaip į daiktą, į baldą – kaip į meno kūrinį, į kūrybą – kaip žaidimą, į meno ir mokslo santykį, kad mokslu paremta kūryba taip pat yra meniška, o kiekvienas žmogaus sukurtas daiktas, jeigu į jį įdėta filosofinės minties, t.y. turi idėjinį turinį, jis yra sukurtas kažkokiai, jau numatytai paskirčiai(estetinei, funkicinei, specialiajai), jo reikšmė žmogui, visuomenei svarbi, kaip kultūros reiškinių, savyje derina tiek „vidinį“, tiek „išorinį“ turinį, yra laikomas meno objektu, meno kūrinium.

Atlikus konceptualiosios dalies analizę, atnaujintos ir papildytos teorinės žinios. Gauti rezultatai papildė teorinę bazę, kuri analizuoja interjero dizaino ir dizaino objektų meninę vertę ir vietą meno, filosofiniame kontekste bei santykį su įvairiomis meno srovėmis ir šakomis. Rezultatai pakartotinai papildė ir įrodo filosofinių, meno teorijų, meno krypčių, interjero dizaino

teorijos ir istorijos bei technologinių žinių sintezės svarbą, kuriant ir projektuojant šiuolaikiškus, pasiteisinančius interjero dizaino objektus.

5. SIŪLYMAI

Magistro darbo transformuojamos baldinės įrangos individualiam bendro bopūdžio interjerui projektas, naudojant paruoštą techninę dalį, gali būti pritaikytas pramoninėje gamyboje. Šio magistro darbo rezultatai gali prisidėti prie konkrečių praktinių, visuomeninių problemų sprendimo. Transformuojami baldai išspręstų daugelį individo ir šiuolaikinės individualios erdvės pritaikymo ir įrengimo problemų.

Projektas gali būti papildomas ne tik daugiau skirtingų įvairios paskirties objektų, bet gali būti pateikiami suprojektuotų baldų kiti alternatyvūs variantai ar tobulinami jau esantys. Gal būt papildomi sudėtingesne ir įvairesne transformavimosi būdų įvairove, kai kuriuose objektuose suderinti daugiau netikėtų funkcinių sprendimų ar tobulinti formų stilistiką.

Kūrybinio darbo stebėtojams, projektas galbūt sukels teigiamų emocijų, sužadins smalsumą, paskatins domėjimąsi šia meno šaka, įkvėps naujais kūrybiniais sumanymais ar pasitarnaus praktiškai pritaikant idėjas gyvenime, kuriant ir formuojant savo gyvenamąją aplinką. Iš projekto konceptualiosios dalies skaitytojai galės pasisemti gilesnių kūrybinių apmąstymų, praplėsti savo supratimą ir žinias interjero dizaino srityje, bei palyginti skirtingų filosofijos bei meno teorijų meno eksplikacijų sampratą.

Be to, kolekcijos projektas atspindi šiuolaikinę aktualią visuomenės problemą. Todėl žiūrovas, stebėdamas jį, pajus ne tik estetinį pasitenkinimą, bet tuo pačiu savaip išvelgs jo prasmę.

6. DISKUSIJA

Kad įvertinti konceptualius bei kūrybinius autoriaus siekius, reikia įsiklausyti į darbą, kas juo norima išsakyti. Universalizuota kolekcijos idėja, troškimas vaizduoti ir spręsti aktualią visuomenei problemą, transformuoti ne tik erdvę, bet ir žmonių mąstyseną.

Pačiame kūrybiniame, problemos sprendimo procese glūdi kaita ir žaidybiškumas.

Manau, kad užsibrėžtą tikslą pasiekti pavyko: suformuota darbo koncepcija, paruoštas individualaus interjero transformuojamos baldinės įrangos projektas, paruošti maketai bei vizualinė – grafinė informacija - planšetai, kuriuose pateikti konkretūs iškeltos problemos sprendimo būdai. Šiuo savo darbu man pavyko perteikti formų bei transformacijos žaismingumą, problemos sprendimo būdų variantiškumą. Darbo eigoje buvo atsisakyta sudėtingų transformacijos mechanizmų, kurie labai pabrangina gamybą, buvo derinami ir ieškomi kiti baldų transformacijos būdai, kurie būtų išradingi, netikėti, bet kartu ir paprasti.

Šio projekto koncepciją bei struktūrą galima vystyti ir tobulinti toliau, ieškant dar taiklesnių idėjų pasirinktai temai išreikšti ir koncepcijai įkūnyti. Projekto temą ruošiuosi ir toliau tobulinti, kurti naujus transformuojamos interjero įrangos objektus, pratęsiant tą pačią stilistiką ar išrandant naujų formų ir funkcijos derinimo būdų. Turiu idėjų įgyvendinti medžiagoje kai kuriuos interjero įrangos objektus praktiniam naudojimui ar padaryti konceptualųjį parodinį baldo variantą.

Bet kokiu atveju tema dar nėra išsemta ir išeksploduota, savo eilės laukia dar daug kūrybinių sumanymų bei užmojų, o skaitytojus bei žiūrovus kviečiu ir toliau sekti ir lankyti įvairaus šiuolaikinio meno bei dizaino idėjų parodas, supažindinti autorius su savo nuomone bei požiūriu į eksponuojamus kūrybinius darbus.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Knygos:

1. Andrijauskas A. (2002). Japonų estetika. Vilnius.
2. Andrijauskas A. (1990). Meno filosofija. XVII – XX a. koncepcijų analizė. Vilnius.
3. Bayer M. K. (2003). Interjeras. Vilnius: Alma litera
4. Bernhard M., Bodmer G. Universalus meno žodynas: nuo seniausiųjų laikų iki dabarties. (1998). Kaunas: leidykla „Šviesa“.
5. Dempsey A. (2004). Stiliai, judėjimai ir kryptys. Vilnius „Presvika“.
6. Gadamer H.G. (1997). Grožio aktualumas. Menas, kaip žaidimas, simbolis ir šventė. Vilnius.
7. Gaižutis A. (1993). Kultūros vertybės ir erzacai. Vilnius.
8. Gaižutis A. (1998). Meno sociologija. Vilnius.
9. Garbačiauskas R., Tamošiūnas T. (2006). Metodiniai patarimai rengiantiems dailės magistrantūros baigiamuosius darbus. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
10. Katalynas A. (2003). Estetinis suvokimas. Vilnius.
11. Kardelis K. (2005). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Šiauliai.
12. Lechte J. (2001). Penkiasdešimt pagrindinių šiuolaikinių mąstytojų. Nuo strukturalizmo iki postmodernizmo. Vilnius.
13. Lileikienė A., Šaparnis G., Tamošiūnas T. (2004). Magistro darbo rengimo metodika. Šiauliai, VŠĮ ŠUL.
14. Lucie – Smith E. (1996). Meno kryptys nuo 1945 – ujų. R. Paknio leidykla.
15. Mogilnickas I. (1995). Techninės estetikos pradmenys. Vilnius.
16. Šiukščius G. (2005). Dizainas. Vilnius: VDA leidykla.
17. Šliogeris A. (1988). Daiktas ir menas. Vilnius.
18. Tamošiūnas T. (2003). Socialinių tyrimų kvalifikacinis darbas: įvado struktūra. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
19. Toy M. (2003). XXI amžiaus interjero idėjos. Didžioji Britanija.

Internetiniai šaltiniai:

- <http://www.italianidea.it/>
- <http://www.delfi.lt>
- <http://www.thedesignersrepublic.com/>
- <http://www.webmascon.com/>